СЫР ТАБИҒАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ · ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАР АССОЦИАЦИЯСЫ · АССОЦИАЦИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ «СЫР ТАБИҒАТЫ»

2013 жылдан бастап шығады ● Апта сайын жарық көреді ● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com ● www.syrtabigaty.kz

12+ №3(481)

29 қаңтар января January 2025

Сәрсенбі • Среда • Wednesday

ҚАЗАҚСТАН АРАЛ ТЕҢІЗІНІҢ ҚҰРҒАҒАН ҰЛТАНЫНДА ОРМАН ОТЫРҒЫЗУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖАЛҒАСТЫРУДА

2025 жылы Қазақстан Арал теңізінің құрғаған ұлтанында экожүйені қалпына келтіру бойынша ауқымды жобаны жалғастыруда. Бұл жұмыстар «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы аясында жүргізілуде, оның мақсаты - қоршаған орта жағдайын жақсарту және аймақтардың тұрақты дамуын қамтамасыз ету.

Жобада КАТКО, француз мемлекеттік компаниясы «Orano Mining SA» мен «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» акционерлік қоғамының бірлескен кәсіпорны және басқа да ұлттық және жеке компаниялар орман отырғызу жұмыстарын ұйымдастыруда белсенді қатысуда. Жобаның негізгі мақсаты - жерлердің одан әрі деградациясының алдын алу, экологиялық жағдайды жақсарту.

Бүгінгі күнге нәтижелер:

- 522 тонна тұқым жинақталды.
- 2024 жылғы 16-30 желтоқсан аралығында 12 000 гектарға егін егу жұмыстары жүргізілді.
- 2025 жылғы қаңтар мен ақпан айларында 108 000 гектарға егін егу жоспарлануда.
- 2025 жылғы наурызда 16 492 гектарға сексеуіл тұқымдас ағаштар отырғызу жоспарланған.

Бұл жоба Арал экологиялық апатынан кейінгі салдармен күресу жөніндегі мемлекеттік стратегияның бір бөлігі болып табылады. Қазақстан экологиялық жағдайды жақсарту мақсатында ішкі және халықаралық деңгейде белсенді жұмыс істеуде.

Акция ұйымдастырушылары азаматтарды осы бастаманы қолдап, Арал өңірін қалпына келтіруге өз үлестерін қосуға шақырады.

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар Министрлігі, www.gov.kz материалдар бойынша.

ВСЕ ВОДОХРАНИЛИЩА КАЗАХСТАНА ГОТОВЯТ К ВЕСЕННЕМУ ПАВОДКУ

Министерство водных ресурсов и ирригации РК обследовало 1 502 гидротехнических сооружения, все недостатки устранены, передает корреспондент агентства Kazinform.

Об этом сообщила официальный представитель ведомства Молдир Абдуалиева на брифинге Службы центральных коммуникаций.

- Если говорить о техническом состоянии объектов, то на сегодня все водохранилища страны готовят к пропуску паводковых вод. Бассейновые инспекции министерства вместе с МЧС и акиматами провели обследование 1 502 гидротехнических сооружений по стране. По итогам устранены все выявленные недочеты. Также проводятся многофакторные обследования 105 гидросооружений, это на 20 объектов больше, чем в прошлом году. Помимо этого, министерство вместе с акиматами утвердило документ - Дорожную карту на 2025-2027 годы по санации - это очистка и углубление, - паводкоопасных участков возле населенных пунктов. Определены 51 участок рек и 1 озеро в 10 областях. Общая протяженность участков, которые очистят - 814 километров, - сказала Абдуалиева.

Спикер также сообщила, что в 2024 году Министерство начало масштабную работу по реконструкции и ремонту водохранилищ и других объектов. Всего, в 2024 году велась работа над 20 проектами. В число завершенных проектов, в частности, входит реконструкция, впервые за 36 лет, Актюбинского водохранилища с доведением его вместимости до 245 млн кубометров. В Западно-Казахстанской области впервые за 58 лет отремонтировали Кировское водохранилище, также в регионе отремонтированы ирригационные каналы. В Атырауской области, впервые за 41 год, отремонтировали канал «Аксай» протяженностью 74 километра.

Кроме того, для подготовки к паводкам в 16 регионах страны отремонтированы около 400 дамб общей длиной 584 километра. Идет работа по строительству, реконструкции и восстановлению защитных дамб и гидротехнических сооружений в 84 населённых пунктах 6 областей: Акмолинской, Актюбинской, Западно-Казахстанской, Павлодарской, Северо-Казахстанской и Костанайской. Начата разработка проектно-сметной документации для реконструкции Астанинского водохранилища. В Восточно-Казахстанской области идет подготовка к реконструкции водохранилища на реке Кандысу.

Молдир Абдуалиева также напомнила, что Министерством в прошлом году разработан Водный кодекс, который определит, в том числе, долгосрочную стратегию управления паводками. Например, для повышения готовности и предотвращения последствий паводков будут построены 42 новых водохранилища общим объемом 2,6 млрд кубометров и реконструированы 37 водохранилищ объемом 3,7 млрд кубометров.

По материалам М.Макулбекова, inform.kz, фото: Управление природных ресурсов ЗКО.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ КЫЗЫЛОРДА

Источник: gismeteo.kz

Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.

Дата	День	Ночь	Ветер	Влажность	Давление
Ср., 29 января 2025	Облачно -1°C	Пасмурно -9°C	4 м/с З	95% влажн.	761 мм рт.ст.
Чт., 30 января 2025	Пасмурно, небольшой снег 0°C	Пасмурно -2°C	3 м/с З	95% влажн.	762 мм рт.ст.
Пт., 31 января 2025	Пасмурно +1°C	Пасмурно -3°C	1 м/с С	97% влажн.	764 мм рт.ст.
Сб., 1 февраля 2025	Малооблачно 0°C	Ясно -5°C	3 м/с В	93% влажн.	767 мм рт.ст.
Вс., 2 февраля 2025	Ясно -1°C	Ясно -8°C	5 м/с СВ	84% влажн.	765 мм рт.ст.
Пн., 3 февраля 2025	Ясно -2°C	Ясно -9°C	6 м/с СВ	85% влажн.	762 мм рт.ст.
Вт., 4 февраля 2025	Ясно -2°C	Ясно -10°C	6 м/с В	85% влажн.	761 мм рт.ст.

В НОВОМ ГОДУ ПРОДОЛЖИТСЯ РОСТ НАКОПИТЕЛЬНОЙ ПЕНСИИ

С 1 января 2025 года, благодаря росту пенсионных накоплений, ежегодному повышению социальных параметров и индексации выплат, продолжится увеличение размеров пенсионных выплат из ЕНПФ тем, кто только начинает или продолжает получать свою накопительную пенсию.

Как известно, накопительная пенсия каждого вкладчика зависит от суммы его пенсионных накоплений, сформированных за счет пенсионных взносов и накопленного инвестиционного дохода. При достижении пенсионного возраста или иных условий, предусмотренных Социальным кодексом, вкладчик начинает получать регулярные выплаты из ЕНПФ.

Напомним, что выплаты из ЕНПФ осуществляются согласно Методике осуществления расчета размера пенсионных выплат, утвержденной Постановлением Правительства Республики Казахстан от 30 июня 2023 года. В соответствии с ней, ежемесячная выплата гражданам, выходящим на пенсию, рассчитывается следующим образом: в первый год получения выплат сумма пенсионных накоплений умножается на ставку выплат пенсионных накоплений 6,5% и делится на 12. В последующие годы ежемесячная выплата увеличивается на ставку индексации пенсионных выплат в размере 5%. При этом ежемесячная выплата из ЕНПФ осуществляется в размере не менее 70% от прожиточного минимума (далее - ПМ), установленного на соответствующий финансовый год законом о республиканском бюджете (в 2025 году ПМ - 46 228 тенге). Максимальный размер выплат из ЕНПФ не ограничен и зависит от суммы пенсионных накоплений получателя.

Для следующих категорий граждан: лица с инвалидностью 1 или 2 групп, установленной бессрочно, а также лица, достигшие пенсионного возраста, за которых уплачены обязательные профессиональные пенсионные взносы в совокупности не менее шестидесяти месяцев, Методикой предусмотрены поправочные коэффициенты, повышающие рассчитываемый размер ежемесячной пенсионной выплаты. Для лиц, удовлетворяющих более чем одному из вышеуказанных условий, применяется поправочный коэффициент с наибольшим значением.

Пенсионные выплаты из ЕНПФ осуществляются до исчерпания пенсионных накоплений на индивидуальном пенсионном счете. Поскольку индивидуальные пенсионные накопления являются собственностью вкладчика, они также наследуются в общем порядке, предусмотренном гражданским законодательством.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

ЗА 11 МЕСЯЦЕВ 2024 ГОДА ЧИСТЫЙ ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ДОХОД КАЗАХСТАНЦЕВ СОСТАВИЛ 2,78 ТРЛН ТЕНГЕ

За 11 месяцев 2024 года чистый инвестиционный доход казахстанцев составил 2,78 трлн тенге, что больше на 1,53 трлн тенге или 123 % показателя аналогичного периода прошлого года.

При этом за счет обязательных пенсионных взносов (ОПВ), обязательных профессиональных пенсионных взносов (ОППВ), добровольных пенсионных взносов (ДПВ) вкладчикам и получателям поступил чистый инвестиционный доход более 2,76 трлн тенге, что превышает объем этих взносов, который составил 2,29 трлн тенге.

Чистый инвестиционный доход по обязательным пенсионным взносам работодателя (ОПВР), перечисление которых стартовало в 2024 году, составил более 14,24 млрд тенге при объеме взносов в 204,12 млрд тенге.

Доходность пенсионных активов ЕНПФ, образованных за счет ОПВ, ОППВ, ДПВ, под управлением Национального Банка РК за 11 месяцев 2024 г. составила 14,85% при инфляции за данный период 7,6%. Доходность пенсионных активов ЕНПФ, сформированных за счет ОПВР, по состоянию на 1 декабря 2024 с начала года – 12,00%.

При этом доходность пенсионных активов ЕНПФ за последние 12 месяцев по состоянию на 1 декабря 2024 составила 16,97% при инфляции в размере 8,40%.

Инвестиционный доход складывается из доходов в виде вознаграждения по финансовым инструментам (по ценным бумагам, вкладам и другим операциям), рыночной и валютной переоценки финансовых инструментов, доходов по активам, находящимся во внешнем управлении и т.д. Для сохранности пенсионных активов и получения доходности Национальный Банк Республики Казахстан (НБРК) и управляющие инвестиционным портфелем (УИП) постоянно диверсифицируют инвестиционный портфель. То есть активы инвестируются в разные финансовые инструменты, валюты и регулярно перераспределяются с учётом рыночной ситуации. В обзорах инвестиционной деятельности Национального Банка РК, ежемесячно размещаемых на сайте enpf.kz, отражено, что по состоянию на 1 декабря 2024 года доходы были получены по всем видам инструментов.

Накопленная инвестиционная доходность в долгосрочном периоде также превышает инфляцию. С момента основания накопительной пенсионной системы в 1998 году на 1 декабря 2024 года нарастающим итогом накопленная доходность составила 952,5% при инфляции за весь период 819,24%.

Вся система инвестиционного управления и учета пенсионных активов является прозрачной: каждый вкладчик имеет возможность видеть свой инвестиционный доход в личном кабинете на сайте enpf.kz или в мобильном приложении.

Информация по инвестиционному управлению пенсионными активами ЕНПФ и о финансовых инструментах, в которые размещены пенсионные активы ЕНПФ, публикуется на официальном сайте ЕНПФ (www.enpf.kz) в разделе «Показатели/Инвестиционная деятельность».

Много интересной и полезной информации, в том числе интервью экспертов накопительной пенсионной системы об инвестировании пенсионных активов, - на YouTube-канале БЖЗҚ ЕНПФ.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ ҚОСПАЛАР

Биологиялық белсенді қоспа туралы не білу қажет.

Биологиялық белсенді қоспалар- бұл тағам құнарын арттыру мақсатында қолданылатын табиғи тектес қоспалар. Биологиялық белсенді қоспа дәрілік заттарға ұқсайды: олар капсулалар, таблеткалар, тұнбалар, ұнтақтар және т.б түрінде болуы мүмкін.

Биологиялық активті қосылыстар (БАҚ) - адамның немесе жануардың организмінде жүріп жатқан биологиялық процесстерге катысатын заттар болып табылады. Олар біріншілік (витаминдер, майлар, көмірсулар, ақуыздар) жане екіншілік (алколоид, гликозид, дубильді заттар) биосинтез өнімдері болуы мүмкін. Өсімдікте бірнеше биологиялык активті заттар болуы мүмкін. Бірақ терапевтикалық және профилактикалық активтілікке біреуі немесе бірнешесі ие болуы

мүмкін. Оларды белсенді әрекет етуші заттар деп атайды және дәрілік препараттар синтезінде қолданады.Медицинада дәрілік шөптерді пайдалану - олардың құрамында биологиялық активті заттардың болуына негізделеді.Бұл заттар тірі организмде жүріп жатқан биологиялық процесстерге әсер етіп, дәрілік өсімдіктің негізгі терапевтикалық әсерін көрсетеді. Өсімдіктерден бөлініп алатын бірнеше биологиялық активті заттардың тобы белгілі: алколоидтер, гликозидтер, эфир майлары, дубильді заттар, кумариндер, флавоноидтар, микроэлементтер, майлар және т.б.

Тағамға биологиялық белсенді қоспаларды жарнамалау кезінде қандай ақпараттарға мән беру қажет: 1) сауда атауы; 2) құрамға енгізілген белсенді компоненттер туралы ақпарат; 3) қолданудың негізгі көрсеткіштері; 4) енгізу тәсілі және дозасы; 5) жанама әсерлер; 6) қарсы көрсетілімдер; 7) балаларға, жүкті әйелдерге, сондай-ақ бала емізу кезіндегі арнайы нұсқаулықтар; 8) пайдалану бойынша нақты және түсінікті ұсыныс; 9) өндірушінің және өндіруші Қазақстан Республикасында шағымдарды қабылдауға уәкілеттік берген тұлғаның атауы, мекенжайы; 10) мемлекеттік тіркеу туралы куәліктің нөмірі, берілген күніне аса мән беру қажет.

Биологиялық белсенді қоспаларды қандай жағдайда сатуға жол берілмейді: тиісті жағдайлар болмаған кезде; заттаңбасыз, сондай-ақ заттаңбадағы мәліметтер мемлекеттік тіркеу кезінде көрсетілген мәліметтерге сәйкес келмеген жағдайда; Кеден одағының «Тамақ өнімі оның таңбалануы бөлігінде» (ТО ТР 022/2011) техникалық регламентінің талаптарына сәйкес қолданылатын заттаңба туралы ақпарат болмаған жағдайда сатуға жол берілмейді.

ББҚ-бұл тек дәрі емес, сонымен бірге өсімдіктен, жануар және минералды шикізаттан алынатын табиғи және табиғи ұқсас белсенді заттар.

Ауру мен сау адамдардың күнделікті тамақтануында ББҚ-ды пайдалану мүмкіндік береді.

• Жеке заттардың, көбінесе токсиканттардың метоболизімін өзгерту;

• Қоршаған ортаның жағымсыз факторларына организмі мамандандырылмаған резистенттілігін жоғарлату;

• Денсаулығын жоғарылтумен, ауруға шалдығуын төмендетумен, адам өмірін ұзартумен адам ағзасы және жеке органдарының қызметтерін реттейтін медикаменттерін алуға көмектеседі.

Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасы, ҚР 07.07.2020 жылғы №360-IV ҚРЗ «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексінің 56-бабының 1-тармағына сәйкес, мемлекеттік тіркеу туралы куәліктің болуы бөлігін басшылыққа ала отрып, тағамға биологиялық белсенді қоспалардың айналымын бақылауды қамтамасыз ету және адам өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін жайттардың алдын-алу мақсатында, мемлекеттік тіркеу туралы куәлігі жоқ ББҚ өнімдерін сатпауды, жарнамаламауды ұсынады.Биологиялық белсенді қоспалардың зияны мен пайдасы туралы аудан орталығындағы дәріханаларда, дүкендерде тұтынушыларға түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Сонымен қатар әлеуметтік желідегі жарнамаларға бақылау жүргізілуде .Әлеуметтік желілердегі бұзушылықтарды анықтау барысында ББҚ ғана емес, «Тағамға биологиялық белсенді қоспаларды жарнамалауды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 27 қазандағы № ҚР ДСМ-160/2020 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2024 жылғы 27 маусымдағы №36 бұйрығының 2-тармағына сәйкес көрсетілген мемлекеттік тіркеуге жататын жекелеген өнімдер (тауарлардың) жарнамасын жүзеге асыру туралы түсіндірмелік жаднама таратылды.

Бірақ олар дәрілік құрал болып табылмайды, олар ағзаға жетіспейтін дәрумендер мен минералдың орнын толықтыру үшін қолданылады, сондықтан оған аса үміт артып, барлық емнен жазыламын деп үміт арту қате түсінік. Сондықтан Денсаулығыңыз өз қолыңызда екенін ұмытпағаның абзал.

Алия Сейтбекқызы СМАЙЛОВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының санитарлық гигиеналық қадағалау және техникалық регламенттер талаптарының орындалуын бақылау бөлімінің бас маманы.

КАРБОНОВЫЕ ПОЛИГОНЫ ПОЯВЯТСЯ В КАЗАХСТАНЕ

В ходе заседания Правительства Премьер-министр Олжас Бектенов подчеркнул важность создания условий для формирования экологически ответственного поведения граждан в рамках республиканской акции «Таза Қазақстан», передает корреспондент агентства Kazinform.

- Каждый гражданин может внести свой вклад в благоустройство и сохранение уникальной природы нашей страны, сделать ее еще чище и красивее. Экологическая культура должна стать неотъемлемой частью нашей жизни. Всем государственным органам, бизнесу и общественности надо активно включиться в эту работу, - отметил Олжас Бектенов.

С учетом обязательств по Парижскому соглашению о достижении углеродной нейтральности отмечена необходимость принять эффективные меры по снижению выбросов в атмосферу. В связи с этим Министерству экологии совместно с акиматами поручено оперативно завершить внедрение автоматизированных систем мониторинга эмиссий в окружающую среду.

Глава Правительства также акцентировал внимание на значимости формирования живой экосистемы путем создания карбоновых полигонов, нацеленных на поглощение углерода и снижение воздействия на природу.

- Нам надо превращать непродуктивные сельхозугодия и деградированные пастбища в живую экосистему, высаживать леса. Это принятый в мире механизм, который позволяет создать новые «зеленые зоны» - так называемые карбоновые полигоны, поглощающие углерод и снижающие воздействие на окружающую среду, особенно вокруг предприятий. Мы должны исполнить задачу Президента по высадке деревьев в населенных пунктах. Данные проекты не только окажут положительный эффект на экологию, но и позволят увеличить площади лесов и в целом озеленить города и села, - дополнил Премьер-министр.

Он заявил, что акиматам следует открывать новые полигоны и заводы по переработке бытовых отходов, а также своевременно проводить работу по ликвидации несанкционированных свалок и не допускать их возникновения.

- Реализация инициативы «Таза Қазақстан» должна охватить все сферы нашей деятельности. В этой связи поручаю

местным исполнительным органам обеспечить создание в своих регионах питомников посадочного материала, а также максимальную приживаемость высаженных деревьев и кустарников. Министерству экологии поручаю разработать соответствующие законодательные поправки для реализации проектов карбоновых полигонов, а министерствам экологии и цифрового развития увеличить охват и периодичность космического мониторинга территорий для выявления стихийных свалок, - сказал Олжас Бектенов.

Помимо этого, он поручил Министерству экологии совместно с акиматами оперативно завершить внедрение автоматизированных систем мониторинга эмиссий в окружающую среду, а министерствам культуры, просвещения, науки и высшего образования усилить воспитательную и разъяснительную работу в сфере сохранения окружающей среды и повышения экологической культуры населения.

По материалам К.Кущановой, inform.kz, фото: freepik.com.

КОГДА В КАЗАХСТАН ЗАВЕЗУТ АМУРСКИХ ТИГРОВ ИЗ РОССИИ?

Министр экологии РК Ерлан Нысанбаев сообщил, что передача амурских тигров из России запланирована на первое полугодие текущего года, передает корреспондент агентства Kazinform.

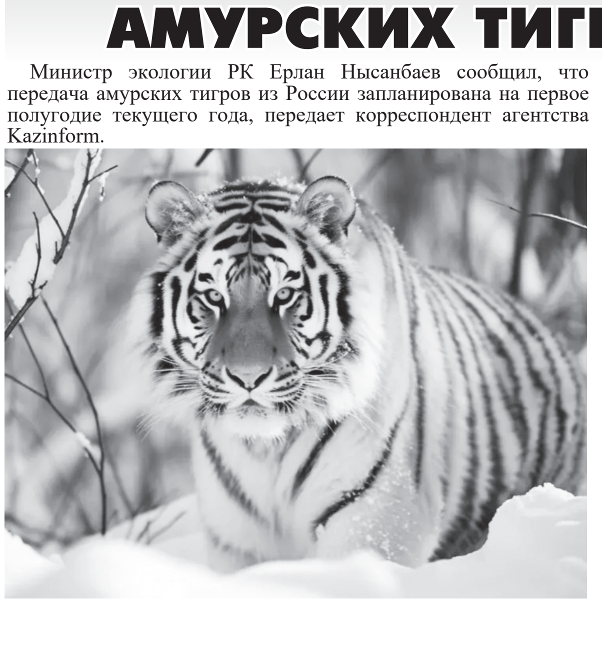

- К концу февраля - началу марта планируется приезд специалистов из тигриного центра Российской Федерации. Они оценят условия содержания. После этого, до конца первого полугодия, мы привезем 3 или 4 тигра из Российской Федерации. Эти тигры будут содержаться иначе. На передержке они будут находиться около 2-2,5 месяцев и будут выпущены в природу, потому что эти тигры будут выловлены из дикой природы. А те, которые у нас уже есть, обречены всегда находиться в вольерах, и только их потомство будет выпускаться на природу, - сообщил министр на брифинге в Правительстве.

Он также рассказал о состоянии двух амурских тигров, привезенных в прошлом году в Казахстан.

- На сегодня на месте круглосуточно работает группа специалистов Всемирного фонда защиты дикой природы, специализирующихся именно на тиграх. Плюс к нам на работу перешел специалист из Российской Федерации, очень опытный ученый. Могу сказать, что процесс адаптации идет хорошо. Визуально выглядят упитанно. В целом адаптация к зимним условиям проходит нормально, потому что эти тигры хорошо переносят и более низкие температуры, - добавил он.

Ранее сообщалось о первой зимовке амурских тигров в Иле-Балхашском резервате.

По материалам К.Кущановой, inform.kz, фото: freepik.com.

ТУБЕРКУЛЕЗДІҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

Жыл сайын 24 наурызда Дүниежүзілік туберкулезге қарсы күрес күні атап өтіледі. Дәл осы күні 1882 жылы 24 наурызда неміс микробиологы Роберт Кох Берлинде сөз сөйлеп, осы қауіпті аурудың қоздырғышы - туберкулез микобактериясының табылғанын жариялады, бұл осы ауруды диагностикалау мен емдеуде анағұрлым ілгерілеуге мүмкіндік берді.

Туберкулез әлі күнге дейін әлемдік денсаулық сақтаудың өзекті мәселесі болып отыр.

Туберкулез (лат. Tuberculum) - микобактериялардың әртүрлі түрлерінен, әдетте туберкулез микобактериясынан (яғни Кох таяқшасы) туындайтын әлемде көп таралған адам мен жануарлардың жұқпалы ауруы.

Туберкулез микобактериясының қоршаған ортадағы төзімділігі:

-ылғал, қараңғы жерде 23^{0}С температурада 7 жылға дейін; қараңғы, құрғақ жерде (ауру жұқтырған адамның қақырығында немесе шаң-тозаңда) 10-12 айға дейін; көшедегі шаң-тозаңда (яғни құрғақ, жарық жерде) 2 айға дейін; кітап беттерінде 3 айға дейін; суда 5 айға дейін; топырақта 6 айға дейін;

-шикі сүтте 2 аптаға дейін, май мен ірімшікте 1 жылға дейін сақталады.

Ультракүлгін сәулелер туберкулез микобактериясына зиянды әсер етеді, сондықтан тікелей күн сәулесі әсер еткенде, сондай-ақ қайнату кезінде олар 3-5 минут ішінде жойылады.

Туберкулездің дамуына ықпал ететін факторлар:

- Ауру адаммен тұрмыстық байланыс;
- Қолайсыз әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлар (ылғал, шаңды, желдетілмейтін жерлерде жиі болу);
- Ұзақ уақыт темекі шегу;
- Шамадан тыс шаршау, дұрыс тамақтанбау, стресс;
- Созылмалы аурулар (өкпе аурулары, қант диабеті, асқазан мен ұлтабардың ойық жарасы, алкоголизм, нашақорлық);
- Иммунитет тапшылығы, оның ішінде АИТВ және ЖИТС.

Инфекция көзі:

- Туберкулездің белсенді түрімен ауыратын адам;
- Ауру жануарлар.

Инфекция жолдары:

- Ауа-тамшы жолымен (жөтелгенде, түшкіргенде, науқаспен сөйлескенде, құрамында микобактериялар бар шаң арқылы).
- Тұрмыстық байланыс арқылы (зақымдалған тері және сілемейлі қабат арқылы);
- Алиментарлы жолмен (ауру үй жануарынан алынған өнім арқылы), өте сирек кездеседі.

Негізгі белгілері:

- Тез шаршау және жалпы әлсіздік пайда болуы.
- Тәбеттің төмендеуі немесе мүлдем болмауы, салмақ тастау.
- Қатты терлеу, әсіресе таңертең және негізінен дененің жоғарғы бөлігі терлеуі.

- Аз ғана физикалық күш жұмсағанда ентігу.
- Дене температурасының 37,2-37, 8°С дейін шамалы көтерілуі.
- Ұзаққа созылған, емге көнбейтін жөтел немесе қақырықты жөтел (қан болуы ықтимал).

Алдын алу шаралары:

- Бала туылғанда БЦЖ вакцинациясын салдыру / 6-7 жаста ревакцинация алу және химиопрофилактика.
- Жыл сайын диспансерлік бақылану және ауруды ерте сатысында анықтау (жылына кемінде 1 рет флюорографиялық тексеруден өту).
- Салауатты өмір салтын ұстану (дұрыс тамақтану, жаман әдеттерден бас тарту, дене шынықтыру, спортпен шұғылдану, шынығу).
- Жеке және қоғамдық гигиена қағидаларын сақтау.

Жалағаш аудандық санитариялық - эпидемиологиялық бақылау Басқармасы.

БАҚЫЛАУ КАССА МАШИНАСЫН ҚОЛДАНУ КЕЗІНДЕГІ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасы төмендегіні хабарлайды.

Қазақстан Республикасы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Кодексінің 166-бабына сәйкес, қолма-қол ақшалай есеп айырысулар арқылы өз қызметтерін жүзеге асыратын барлық салық төлеушілер бақылау касса машиналарын қолдануға міндетті.

Бақылау касса машиналарын қолдану кезінде мынандай талаптар қойылады:

1. Ақшалай есеп айырысулармен байланысты қызмет басталғанға дейін бақылау касса машинасын салық органында есепке қою қажет.

2. Әрбір тауар, жұмыс, көрсетілетін қызмет үшін төленген сомаға бақылау касса машинасының чегін беру қажет.

Салық кодексінің 166-бабының 6-тармағында БКМ чегінің деректемелері, оның ішінде тауардың, жұмыстың, көрсетілетін қызметтің (бұдан әрі – ТЖҚ) атауы туралы ақпарат бекітілген.

Осыған орай, барлық қолма-қол ақшалай есеп айырысулар арқылы өз қызметтерін жүзеге асыратын салық төлеушілер бақылау касса машинасының түбіртегін тауар атауымен басу керектігін ескертеді.

Егерде, жоғарыдағы талаптарды сақтамай деректерді тіркеу және (немесе) беру функциясы бар бақылау касса машиналарын тіркемеген жағдайда, сонымен қатар сатып алушыға бақылау касса машинасының чегін бермеген жағдайда Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 284 бабына сәйкес жауапкершілік көзделетінін ескертеді.

Г.ЖАКСЫБАЕВА,
Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасының бас маманы.

СВЫШЕ ШЕСТИ МИЛЛИОНОВ КАЗАХСТАНЦЕВ ПРИНЯЛИ УЧАСТИЕ В АКЦИИ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» В 2024 ГОДУ

В рамках республиканской экологической инициативы «Таза Қазақстан» в 2024 году собрано 1,1 млн тонн отходов, высажено около 1,6 млн деревьев, передает корреспондент агентства Kazinform.

- Республиканская экологическая инициатива «Таза Қазақстан» - это инициатива Президента Касым-Жомарта Токаева, направленная на улучшение экологической ситуации в стране через массовые субботники, уборку мусора, озеленение территорий и просвещение населения, - сказал министр экологии Ерлан Нысанбаев на заседании Правительства.

По словам министра, в 2024 году принят комплекс мер, благодаря которым в сравнении с 2019-2023 годами возросло среднее количество ежегодных экологических акций с 62 до 183 мероприятий.

- При этом, если ранее за 5-летний период (2019-2023 гг.) общее количество участников акций составило 2,4 млн человек, собрано 900 тыс. тонн мусора, посажено порядка 2,5 млн зеленых насаждений, то по итогам 2024 года массовые экологические акции охватили 6,2 млн человек, которыми было собрано 1,1 млн тонн отходов, высажено порядка 1,6 млн деревьев. Эти результаты демонстрируют, что усилия, положенные в инициативе «Таза Қазақстан», поддерживаются на высоком уровне, становятся масштабнее и результативнее, - отметил министр экологии.

В рамках акции в регионах проведены масштабные мероприятия по уборке территорий и дворов, приведены в порядок историко-культурные памятники, оказана помощь ветеранам по благоустройству их дворов. Также очищены реки и водоемы от мусора.

Для вовлечения граждан в решение экологических проблем запущен чат-бот @TazaQazBot. На сегодня через него поступило более 10 тысяч заявок, из которых

выполнено порядка 9,7 тыс. Чаще всего обращения касались уборки территорий, благоустройства улиц, вывоза мусора и ремонта дорог.

Напомним, стартовавшая с апреля 2024 года по инициативе Главы государства республиканская экологическая акция «Таза Қазақстан» охватила все регионы страны и объединила свыше 5,83 млн человек.

В июне телеканал Jibek Joly запустил масштабный телепроект «Таза қала». Съемочная группа программы посетила крупные и малые города Казахстана, рассказала об их чистоте и красоте.

Агентство Kazinform представило обзор самых чистых городов, определенных в проекте «Таза қала».

По материалам К.Кущановой, inform.kz, фото: Н.Нигматуллиной/Kazinform.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖҰМЫС БЕРУШІНІҢ МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ ҰЛҒАЙТЫЛДЫ

2025 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстанда жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарнасының (ЖМЗЖ) мөлшері ұлғайды. Қазір ол - 2,5%.

Естеріңізге сала кетейік, 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап барлық жұмыс берушілер зейнетақы жинақтарын қалыптастыруға қатысып, БЖЗҚ-ға жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарнасын (ЖМЗЖ) өз қызметкерлерінің пайдасына аудара бастады. Осылайша, Қазақстанның жинақтаушы жүйесі жаңа құрамдауыш бөлікпен толықтырылды.

Әлеуметтік кодекске сәйкес, қызметкерлер өз кірістерінен төлейтін 10% міндетті зейнетақы жарналарынан (МЗЖ) айырмашылығы – ЖМЗЖ-ны жұмыс беруші өз қаражаты есебінен аударады. Жыл сайын ЖМЗЖ мөлшері кезең-кезеңімен өсіп отырады (2024 жылы 1,5%, 2025 жылы 2,5%, 2026 жылы 3,5%, 2027 жылы 4,5%) және 2028 жылы 5% жетеді. Жұмыс берушінің ЖМЗЖ есептеу үшін қабылдайтын жұмыскердің табыс сомасы тиісті күнтізбелік жылға белгіленген ең төменгі жалақының (ЕТЖ) кем дегенде біреуін және көп дегенде 50-еселенген мөлшерінен аспауы тиіс.

Жұмыс берушілер зейнет жасындағы, 1-ші және 2-ші топтағы мерзімсіз мүгедектігі бар, әскери қызметшілер мен оларға теңестірілген адамдар, сондай-ақ 1975 жылдың 1 қаңтарына дейін туған адамдардың пайдасына ЖМЗЖ төлеуден босатылды. Жұмыс берушілердің ЖМЗЖ-ны уақытылы және толық төлеп отыруын бақылау ҚР Қаржы Министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетіне жүктелген.

Қызметкерлердің жеке зейнетақы шоттарына түсетін МЗЖ-дан тағы бір ерекшелігі, ЖМЗЖ шартты зейнетақы шоттарына есептеледі және қызметкерлердің меншігі болып саналмайды. Тиісінше, ЖМЗЖ есебінен қалыптасқан жинақтарды қызметкерлер мұраға қалдыра алмайды. ЖМЗЖ зейнетақыны ортақ (таратушы) қағидаты бойынша төлеуге арналған. Сондықтан, Қазақстан азаматтығынан айырылған немесе қайтыс болған адамдар үшін төленіп келген ЖМЗЖ қалған қатысушылар арасында бөлініп, өмір бойы төленетін болады.

ЖМЗЖ енгізу 1975 жылы және одан кейін туған жұмысшылардың ортақ зейнетақы алуға мүмкіндік беретін 1998 жылға дейінгі жұмыс өтілінің жоқтығын немесе мүлде аз екендігін ескере отырып, осы азаматтарды зейнетақымен қамсыздандыруға бағытталған. Болашақта олардың жиынтық зейнетақысы үш құрамдауыш көзден, яғни базалық - мемлекеттен, жинақтаушы - БЖЗҚ-ға аударған міндетті зейнетақы жарналары және шартты-жинақтаушы - жұмыс берушілердің жарналары есебінен қалыптасатын болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ҚР САЛЫҚ КОДЕКСІНІҢ 121-БАБЫНА СӘЙКЕС САЛЫҚТЫҚ БЕРЕШЕКТІ МӘЖБҮРЛЕП ӨНДІРІП АЛУ ШАРАЛАРЫ

1. Салық төлеушінің салық алдындағы берешектері пайда болғаннан кейін салық органы тарапынан салық берешегін мерзімінде төлемеген заңды және дара кәсіпкерлерге қатысты мәжбүрлеп өндіріп алу шаралары қолданылады.

2. Салықтық берешекті мәжбүрлеп өндіріп алу шараларын қолдану тәуекелдерді басқару жүйесінің нәтижелері ескеріле отырып жүргізіледі.

Мәжбүрлеп өндіріп алу шараларын қолдану басталғанға дейін салық төлеушіге, салықтық берешекті өтеу туралы хабарлама жіберіледі.

Салық төлеуші берешекті өтеу туралы хабарламаны орындамай салық алдындағы берешек өтелмеген жағдайда келесідей тәртіппен өндіріп алу шаралары қолданылады.

1) банктік шоттардағы ақша есебінен;
2) дебиторлар шоттарынан;
3) билік ету шектелген мүлікті өткізу есебінен;
4) жарияланған акцияларды мәжбүрлеп шығару түрінде жүргізіледі.

122-бап. Банктік шоттардағы ақша есебінен бюджетке берешекті өндіріп алу.

1. Салық органы салық төлеушінің (салық агентінің) банктік шоттарынан салықтық берешек сомасын тәуекелдерді басқару жүйесіне сәйкес:

-тәуекел деңгейі жоғары санатқа жатқызылған салық төлеуші (салық агенті) салықтық берешек сомаларын төлемеген немесе толық төлемеген жағдайда – салықтық берешекті өтеу туралы хабарлама табыс етілген күннен бастап бес жұмыс күні өткен соң;

-тәуекел деңгейі орташа санатқа жатқызылған салық төлеуші (салық агенті) салықтық берешек сомаларын төлемеген немесе толық төлемеген жағдайда – салықтық берешекті өтеу туралы хабарлама табыс етілген күннен бастап жиырма жұмыс күні өткен соң мәжбүрлеу тәртібімен өндіріп алады.

123-бап. Салық төлеушінің (салық агентінің) салықтық берешегі сомасын оның дебиторларының шоттарынан өндіріп алу.

Салық төлеуші (салық агенті) салықтық берешекті өтеу туралы хабарламаны алған күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей, осындай хабарламаны жіберген салық органына дебиторлық берешек сомасын көрсете отырып, дебиторлар тізімін ұсынуға міндетті.

Бұл ретте салық органы салық төлеушінің (салық агентінің) дебиторларын анықтау мақсатында салық органдарының ақпараттық жүйелерінің деректерін пайдалануға, сондай-ақ салық төлеуші (салық агенті) мен оның дебиторлары арасындағы өзара есеп айырысуларды айқындау мәселесі бойынша салық төлеушіге (салық агентіне) тексеру жүргізуге құқылы.

Салық органы сотта дау айтылатын дебиторлық берешек сомасын растауға құқылы емес.

124-бап. Салық төлеушінің (салық агентінің) билік ету шектелген мүлкін бюджетке берешек есебіне өткізу есебінен өндіріп алу.

1. Салық органы дебиторларының банктік шоттарында ақша болмаған немесе жеткіліксіз болған не оның дебиторларының банктік шоттары болмаған жағдайларда, оның келісімінсіз салық төлеушінің (салық агентінің) билік ету шектелген мүлкіне өндіріп алуды қолдану туралы қаулы шығарады.

2. Салық төлеушінің (салық агентінің) билік ету шектелген мүлкін салықтық берешек шотына өткізуді уәкілетті заңды тұлға сауда-саттық өткізу арқылы жүзеге асырады.

125-бап. Салық төлеуші (салық агенті) – жарғылық капиталына мемлекет қатысатын акционерлік қоғамның жарияланған акцияларын мәжбүрлеп шығарту.

Осы Кодекстің 121-бабы 3-тармағының 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген барлық шара қабылданғаннан кейін салық төлеуші (салық агенті) – жарғылық капиталына мемлекет қатысатын акционерлік қоғам салықтық берешек сомаларын өтемеген жағдайда, уәкілетті орган Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен жарияланған акцияларды мәжбүрлеп шығарту туралы талап арызбен сотқа жүгінеді.

126-бап. Салық төлеушіні (салық агентін) банкрот деп тану.

1. Осы Кодекстің 121-бабында көзделген барлық шара қабылданғаннан кейін салық төлеуші (салық агенті) бюджетке берешек сомасын өтемеген жағдайда, салық органы Қазақстан Республикасының оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес оны банкрот деп тану жөнінде шаралар қабылдауға құқылы.

Қызылорда қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасы.

АТМОСФЕРАЛЫҚ АУА САПАСЫНА ЖҮРГІЗІЛГЕН МОНИТОРИНГ НӘТИЖЕЛЕРІ

Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасымен 2024 жылы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 13 қарашадағы № ҚР ДСМ-193/2020 бұйрығымен бекітілген "Санитариялық-эпидемиологиялық мониторингті жүргізу қағидалары талабына" сай елді мекендердегі атмосфералық ауаның жай күйіне мемлекеттік тапсырыс негізіндегі бекітілген кестеге сәйкес ҚР ДСМ СЭБК«ҰСО» ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының Жалағаш аудандық бөлімшесімен 2024 жылы кент орталығындағы автотранспорт көп шоғырланатын орындардың ауасына мониторинг жүргізілді.

Газоанализатор универсальный «ГАНК-4» құрылғысымен атмосфералық ауадан 12 ингредиентке (метан, пропан, бензол, күкірттің қос тотығы,күкіртті сутегі, көміртегінің қос тотығы, қорғасын, азот тотығы, күйер (сажа), шаң, бензин, дизель отыны) зерттеуге 6 нүктеден 1920 сынама алынып, зерттеу нәтижесіне талдау жасалып, қорытындысымен Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 бұйрығымен бекітілген «Қалалық және ауылдық елді мекендердегі, өнеркәсіптік ұйымдар аумақтарындағы атмосфералық ауаның гигиеналық нормативтерін бекіту туралы» нормативке сәйкессіздік анықталған жоқ.

Г.АБДИЕВА,
Жалағаш аудандық СЭББ бас маманы.

РЕЕСТР КАЗАХСТАНСКИХ ТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ ЗАПУСТЯТ В 2025 ГОДУ

Депутаты Мажилиса одобрили в первом чтении законопроект по вопросам определения страны происхождения товаров.

Как сообщил мажилисмен Мукаш Искандиров, законопроект инициирован депутатами Парламента. Он направлен на создание Реестра товаров казахстанского происхождения взамен действующих сертификатов, поддержку отечественных производителей, повышение казахстанского содержания.

По его словам, формирование Реестра казахстанских товаропроизводителей будет включать в себя проведение цифровой верификации и оценки производства.

- Реестр вводится в действие в 2025 году, а сертификаты формы «CT-KZ» и индустриальные сертификаты продолжат действовать 1 января 2026 года, - отметил Мукаш Искандиров.

Законопроектом также вносятся поправки, устанавливающие требования в отношении условий производства, производственных и технологических операций для включения в реестр. Их будет определять Министерство промышленности и строительства совместно с отраслевыми госорганами.

МПС с привлечением отраслевых госорганов и ассоциаций также будет осуществлять оценку производства и при невозможности оценки производства на основании предоставленных сведений осуществлять выездную инспекцию.

Кроме того, депутат добавил, что законопроект исключает госконтроль и лицензирование деятельности по экспертизе в области определения страны происхождения товаров, которые планировалось вводить.

По материалам Kyzylorda-news.kz, Kazinform, фото:freepik.com.

ТАҒАМНАН УЛАНУ ДЕГЕНІМІЗ НЕ? ОДАН САҚТАНУДЫҢ ЖОЛДАРЫ

Тағамнан улану дегеніміз - микробтармен және оның токсиндерімен, яғни уларымен ластанған азық-түлікті пайдалану салдарынан жедел пайда болатын, адамнан-адамға жұқпайтын аурушаңдық. Тағамнан уланудың жалпы белгілері: аурудың тез арада жедел түрде басталуы, тез жазылуы, бір уақытта біраз адамның ауруы, аурудың белгілі бір тағаммен байланыстылығы, сезікті тағамды тоқтатқан соң аурудың тоқтауы. Бактериялар мен микробтар ылғалды, жылы және коректік ортада тез өрбиді. Тағамнан улану жағдайы тағамның дайындалуы, сақталуы барысында бактериялармен, бактериалды улармен, вирустармен немесе өз табиғатындағы улы заттармен ластанған тағамдарды қолданғанда болады.

ТАҒАМНАН УЛАНУ ЖӘНЕ ОНЫҢ АЛДЫН АЛУ- Тағамнан уланудың негізгі себептері жеке бас гигиенасының, санитариялық-гигиеналық талаптардың және тамақтарды дайындау барысында технологиялық процестердің сақталмауы, сақтау мерзімдерінің бұзылуынан болады. Тағамнан уланудың алғашқы белгілері: асқазанның ауырсынуы, құсу, жүрек айну, дене қызуының жоғарылауы, т.б. Тағамнан уланудың клиникалық көрінісі уланудың түріне және зақымданған улы тамақты қанша мөлшерде жегеніне байланысты. Ең алғашқы белгілері зақымданған тамақты жегеннен кейін 30 минуттан соң басталады. Тағамнан уланудың ең алғашқы белгілері білінген кезде әсіресе балалар, қариялар және жүкті әйелдер тез арада дәрігерлерлік көмекке жүгінуі тиіс. Егер ауру ұзақ уақыт жазылмай, құсу, организмнің сусыздануы, нәжісінде қанның болуы және өткір ішек ауруы сияқты белгілері сақталған жағдайда міндетті түрде дәрігерлік көмекке жүгінген дұрыс. Сәбилердің организмдері тез сусыздануға бейім болғандықтан, ешбір кедергісіз, уақыт созбай емделу қажет. Аурудың алдын-алу жолдары: - тамақтанар алдында қолды жуу; - термиялық өңдеуге жатпайтын жеміс-жидектерді қайнатылған сумен жуу, қалғандарын ағынды сумен жуу; - тек қайнатылған немесе бөтелке суын ішу; - тез бұзылатын тағамдарды тоңазытқыштарда сақтау; - кондитер өнімдерін тек дүкендерден ғана алу, қауіпсіздігін растайтын құжатының болуына көңіл бөлу; - үй жағдайында дайындалған консерві (ет, құс, балық, саңырауқұлақ) өнімдерін белгісіз адамдардан сатып алмау; - тағамның түрі, түсі, иісі және тағы басқа белгілері күмән тудыратын болса, мұндай тағамды мүлдем пайдаланбау.

А.Қ.ТАЖМАХАНОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы.

Тұмау және ЖРВИ: көрінісі, белгілері, емі және алдын алу жолдары

Тұмау - бұл барлық жастағы адамдар мен балаларға әсер ететін вирустық инфекция. Тұмау эпидемиялары жыл сайын, әдетте суық мезгілде болады. Дүние жүзінде тұмау және жіті респираторлық вирустық инфекциялар ауруының саны бойынша бірінші орында тұр, олардың жұқпалы аурулар құрылымындағы үлесі 95%-ға жетеді. Тұмау және ЖРВИ денсаулықты бірте-бірте әлсіретіп, адамның орташа өмір сүру ұзақтығын бірнеше жылға қысқартады. Тұмаудың ауыр жағдайында жүрек-қантамыр жүйесі, тыныс алу мүшелері, орталық жүйке жүйесінің қайтымсыз зақымдануы жиі кездеседі, бұл жүрек және қан тамырлары ауруларына, пневмонияға, трахеобронхитке және менингоэнцефалитке әкеледі.

Тұмауға ең көп шалдығатындар созылмалы аурулардан зардап шегетін халықтың егде топтарының арасында кездеседі.

Тұмау вирусы өте оңай беріледі:

Ең көп тараған жұғу жолы - ауа тамшылары арқылы;

Тұрмыстық жұқтыру, мысалы, тұрмыстық заттар арқылы да берілуі мүмкін.

Жөтелгенде, түшкіргенде немесе сөйлескенде науқастың немесе вирус тасымалдаушының мұрын-жұтқыншақтарынан патогенді микрофлорасы бар сілекей және қақырық бөлшектері, соның ішінде тұмау вирустары бөлінеді. Науқастың айналасында аэрозоль бөлшектерінің максималды концентрациясы бар жұқтырған аймақ пайда болады. Олардың дисперсия диапазоны әдетте 2 - 3 м-ден аспайды. Жеке гигиенаны сақтай отырып, тыныс алу жолдарының инфекциясын тудыратын патогендердің таралуын болдырмауға болады.

Тұмау белгілері мен себептері:

Тұмау күтпеген жерден келіп, санаулы сағаттардың ішінде денеңізге толығымен таралады;

Тұмау температураның күрт көтерілуімен (кейбір жағдайларда 40,5 градусқа дейін), жарыққа сезімталдықтың жоғарылауымен, бүкіл дененің ауырсынуымен, сондай-ақ, бас және бұлшықет ауырсынуымен сипатталады;

Тұмаудың бірінші күні мұрыннан су ағу болады, бұл тек осы вирусқа тән;

Тұмаудың ең белсенді кезеңі аурудың үшінші-бесінші күні, ал соңғы сауығуы 8-10-шы күні болады.

Барлығымыз өз денсаулығымызды және айналамыздағы адамдардың денсаулығын ойлауымыз керек.

Алдын-алу шаралары:

Науқас болып көрінетін немесе дене қызуы және жөтелі бар адамдармен жақын араласудан аулақ болыңыз;

Адамдар көп жиналатын жерлерден аулақ болыңыз;

Ауыз бен мұрынды ұстамаңыз;

Қол гигиенасын сақтаңыз - қолыңызды сабынмен немесе бактерияға қарсы құралдармен жиі жуыңыз, әсіресе ауыз бен мұрынды ұстаған кезде.

Тұрғын үй-жайларға таза ауа ағынын көбейтіңіз, терезелерді мүмкіндігінше жиі ашыңыз. Ауру адаммен байланыста болған кезде бетперде қолданыңыз.

Салауатты өмір салтын ұстаныңыз, соның ішінде жеткілікті деңгейде ұйықтаңыз, құнарлы тағамдарды тұтыныңыз және физикалық белсенділікті арттырыңыз.

Халықты профилактикалық иммундау (вакцинация) - тұмаудың ең тиімді профилактикасы болып табылады. Өз кезегінде, вакцинациядан бас тартудың негізгі қауіпі - ауру адаммен байланыс арқылы тұмауды жұқтыру мүмкіндігі. Сонымен қатар, вакцинацияланбаған адам басқаларға ықтимал қауіпті, өйткені ол жұқпалы аурудың тасымалдаушысы болып табылады.

Г.П. ТУСМАГАНБЕТОВА,
Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы.

АУЫЗ СУ САПАСЫНА ЖҮРГІЗІЛГЕН САНИТАРИЯЛЫҚ - ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ТУРАЛЫ

Ауыз су - тіршілік көзі, маңызды тағам болып табылады, сондықтан оның қауіпсіз және пайдалы ғана емес, сонымен қатар ағзаға жеткілікті мөлшерде жеткізілуі маңызды.

Халыққа берілетін ауыз су гигиеналық қауіпсіздік талаптарына сай болуы керек. Ауыз су органолептикалық көрсеткіштері бойынша қолайлы-мөлдір, бөгде иіссіз және дәмі жағымды болуы; химиялық құрамы жағынан зиянсыз; жұқпалы аурулардың қоздырғыштары болмауы керек.

Судың құрамында халықаралық стандарттарға сәйкес келмейтін заттар: артық темір,ауыр металдар, улы органикалық қосылыстар,пестицидтер, радиоактивті элементтер, хлоридтер,сульфаттар, нитраттар белгіленген гигиеналық нормативтер мөлшерінен аспауы керек.

Бүгінгі күні су сапасына деген талаптар қатаң жолға қойылып, пайдаланып отырған суымыздың таза әрі зиянсыз екендігіне кепілдік беруге бағытталып отыр.

Әрбір тұрғын эпидемиялық және радиациялық тұрғыдан қауіпсіз, химиялық құрамы бойынша зиянсыз және жағымды органолептикалық қасиеттерге ие ауыз суды тұтынуы керек.

Аудан халқы 100 пайыз жер асты суымен қамтамасыз етілген. Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының есебінде аудандағы 17- орталықтандырылған су жүйесі есепте тұрады. Меншік нысаны- «Қазсушар» ШЖҚ РМК Сыр суы филиалы болып табылады.

Ауыз судын сапасына ҚР ДСМ 2020 жылғы 13 қарашадағы № ҚР ДСМ-193/2020 бұйрығымен бекітілген «Санитариялық-эпидемиологиялық мониторингті жүргізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы негізінде мониторинг жүргізу үшін 2024 жылға мемлекеттік тапсырыспен бекітілген кестеге сәйкес ҚР ДСМ СЭБД «ҰСО» ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша Жалағаш аудандық бөлімшесінің зертханасына 2024 жылдың 12 айына орталықтандырылған ауыз су жүйелерінен микробиологиялық көрсеткіштерге алынған ауыз су сынамалары 312/4- (2,0%), сәйкессіздік (Ақсу, Аққұм,Ақарық,Еңбек ауылдары) көрсеткен.

Санитарлық-химиялық көрсеткіштерге 312 сынама алынып, оның 16-ы-5,12% пайыз- (Бұқарбай батыр, Мәдениет, Жаңаталап, Шәменов елді мекендері- құрғақ қалдық пен хлоридтер бойынша) Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 20 ақпандағы № 26 бұйрығы мен бекітілген "Су көздеріне, шаруашылық-ауыз су мақсаты үшін су жинау орындарына, шаруашылық-ауыз сумен жабдықтауға және суды мәдени-тұрмыстық пайдалану орындарына және су объектілерінің қауіпсіздігіне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы» санитариялық қағида талабына сәйкессіздік көрсетті.

Мониторинг қорытындысымен аудан әкіміне, «Сыр суы» филиалына хат жолданды.

«Жалағаш ауданының оқшау сумен жабдықтау жүйелерін пайдаланушы» өндірістік бөлімшесімен ауыз су жүйелері мен таза су қоймаларын (резервуар) көктемгі және күзгі жоспарлы жуу-шаю, залалсыздандыру кестесі жасалған, сәйкесінше кесте бойынша дезинфекциялау жұмыстары жүргізіліп тұрады.

Г.АБДИЕВА,
Жалағаш аудандық СЭББ бас маманы.

ВАКЦИНАЦИЯНЫҢ ТИІМДІЛІГІ МЕН ҚАУІПСІЗДІГІ

Вакцина - әлсіреген немесе өлтірілген микроорганизмдерден, олардың метаболизм өнімдерінен немесе адамдар мен жануарларды вакцинациялау үшін қолданылатын микроб жасушаларының немесе вирустардың жеке антигендік компоненттерінен жасалған препарат.

Вакцинация (немесе егу) - инфекцияның алдын алатын немесе оның салдарын әлсірететін жұқпалы ауруға қарсы иммунитетті тудыру мақсатында адам ағзасына вакцинаны енгізу.

Вакциналық профилактика - белсенді спецификалық иммунитетті құру арқылы жеке адамдарда және қоғамда жұқпалы аурулардың дамуын болдырмау мақсатында вакциналарды қолдану. Барлық вакциналар медициналық иммунобиологиялық препараттар болып табылады, өйткені олар дәрігердің қадағалауымен енгізіледі және арнайы технологияны қолдана отырып өңделген патогенді қамтиды, оған қарсы иммунитетті құру жоспарлануда. Вакциналар тек өздері тағайындалған аурулардан қорғайды.

Дәрілік заттардың стерилділігі Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы және дәрілік заттардың қауіпсіздігін бақылау үшін халықаралық ұйымдар ұсынған консерванттармен қамтамасыз етіледі. Бұл заттар адам ағзасына енгізуге рұқсат етілген. Вакциналардың толық құрамы оларды қолдану жөніндегі нұсқаулықта көрсетілген. Егер адамда белгілі бір вакцинаның құрамдас бөліктерінің кез келгеніне ауыр аллергиялық реакция болса, онда бұл әдетте оны енгізуге қарсы көрсетілім болып табылады.

Миллиондаған адамдардың өмірін сақтау.

Иммунизацияның арқасында жер бетінде шешек жойылып, полиомиелит жойылуға жақын. Иммундау дифтериядан, сіреспеден, көкжөтелден және қызылшадан жыл сайын 2-3 миллион өлімнің алдын алады.

Қазақстанда жұқпалы ауруларға қарсы иммундау балалардың және бүкіл халықтың денсаулығына мемлекеттің кешенді қамқорлығының бір бөлігі болып табылады.

Ең үздік әлемдік тәжірибе негізінде екпе күнтізбесін үздіксіз жетілдіруге, оған жаңа тиімді вакциналарды енгізуге ерекше назар аударылуда. Қазақстан Республикасының профилактикалық егу күнтізбесіне сәйкес дифтерия, көкжөтел, сіреспе, қызылша, қызамық, полиомиелит, туберкулез, эпидемиялық паротит, В гепатиті, HIB, пневмококк инфекциясы бойынша жоспарлы иммундауды жүзеге асыру көзделген. Қазақстан Республикасында вакцинация күнтізбесі бойынша егу оңай және тегін.

Елімізде вакциналар мен инъекциялық материалдардың сапалы жеткізілуін қамтамасыз ететін заңнамалық база бар, вакциналарды болжау және сатып алу процесі бар, олардың рөлін жақсы түсінетін және бұл жұмысты атқарып жатқан тиісті органдар бар. Ұлттық күнтізбеде қолданылатын вакциналардың сапасына ДДҰ алдын ала квалификациясы арқылы кепілдік беріледі. Профилактикалық егу жоспары негізінде қауіпсіз, уақтылы, сапалы және толық иммундаумен қамтамасыз етуге кепілдік беретін вакциналар мен қауіпсіз иммундау құралдарына қажеттілік есептеледі.

Вакцинация - балаларды көптеген жұқпалы аурулардан қорғаудың ең тиімді құралы

Табиғи түрде вакциналар баланың иммундық жүйесін алдын-ала үйретеді, олар инфекцияға тап болған кезде оны қалай тез жеңуге болады.

Вакцинация - баланы ауыр аурудан қорғаудың ғылыми дәлелденген ең қауіпсіз және тиімді әдісі.

Вакцинацияның арқасында қауіпті инфекциялардың эпидемиясын тежейтін халықтың қорғалған қабаты қалыптасады.

Қазақстан Республикасында балаларды вакцинациялау Қазақстан Республикасының профилактикалық егу күнтізбесіне сәйкес, дәрігердің алдын ала тексеріп-қарауынан кейін, қарсы көрсетілімдер болмаған жағдайда және заңды өкілдерінің бірінің ерікті келісімі бойынша жүргізіледі.

Г.П.ТУСМАГАНБЕТОВА,
Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы.

«БЖЗҚ» АҚ «ҰЛТТЫҚ ҚОР - БАЛАЛАРҒА» БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛҒАН ҚАТЫСУШЫЛАРЫНА 4,2 МЛН АҚШ ДОЛЛАРЫН АУДАРДЫ

2024 жылғы 1 желтоқсандағы жағдай бойынша еліміздің барлық балаларына Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан алғашқы қаражат есептелген сәттен бастап «БЖЗҚ» АҚ шамамен 4,2 млн АҚШ долларына 41 799 өтінішті орындады (өтініш берушілердің банктік шоттарына аудару үшін уәкілетті операторларға аударылды). Оның ішінде тұрғын үй жағдайын жақсарту мақсатында 2,3 млн-ға жуық АҚШ долларына 22 623 өтініш, білім беру ақысын төлеу үшін 1,9 млн-нан астам АҚШ долларына 19 176 өтініш орындалды. Естеріңізге сала кетейік, нысаналы жинақтарды алушы барлық соманы немесе оның бір бөлігін пайдалануға құқылы, қаржының пайдаланылмаған қалдығы нысаналы жинақтау шотында (НЖШ) қалады.

Тұрғын үйді жақсартуға арналған қаражатты пайдаланудың ең танымал қосалқы мақсаттары: одан әрі жинақтау үшін тұрғын үй құрылысы жинақтарындағы салымды толықтыру (2,2 млн-нан астам АҚШ долларына 21 979 өтініш орындалды), азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша меншікке тұрғын үй сатып алу (түпкілікті есеп айырысу) – шамамен 21,6 мың АҚШ долларына 215 өтініш, тұрғын үй сатып алуға ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін бастапқы жарнаны енгізу - шамамен 17,7 мың АҚШ долларына 176 өтініш.

Білім беру ақысын төлеу шеңберіндегі ең танымал қосалқы мақсаттар: Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір мезгілде (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (1,6 млн-ға жуық АҚШ долларына 15 885 өтініш орындалды), білім беру жинақтау салымы туралы шарт бойынша білім беру жинақтау салымын толықтыру (248,6 мыңға жуық АҚШ долларына 2 477 өтініш орындалды), шетелдік білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде біржолғы (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (70,4 мыңнан астам АҚШ долларына 702 өтініш орындалды) төлем жасау.

Нысаналы жинақтарды тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алуға ақы төлеу мақсатында төлеу туралы уәкілетті операторлар мен өңірлер бөлінісіндегі толық ақпаратпен enpf.kz сайтында танысуға болады.

Естеріңізге сала кетейік, «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының инвестициялық кірісінің 50% мөлшері жылына бір рет, 2006 жылы және одан кейін туған Қазақстан Республикасының азаматы болып есептелетін балаларға теңдей бөлінеді. 2024 жылғы ақпан айында 2023 жылдың қорытындысы бойынша БЖЗҚ-ға барлық балалар үшін алғашқы нысаналы талаптар есептелді. Сондай-ақ, 18 жасқа 2024 жылы толған азаматтардың нысаналы жинақтау шоттарына (НЖШ) нысаналы жинақтар (НЖ) есептеліп, төлемдер жүзеге асырыла бастады.

kids.enpf.kz сайтында және БЖЗҚ/ЕНПФ YouTube-арнасында Бағдарламаның шарттарымен танысып, қажетті нұсқаулықтар алып, өзіңізді қызықтыратын сұрақтарыңызға жауап алуға болады. Сондай-ақ, «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасын іске асыру, бала кәмелетке толғанға дейін және одан кейінгі іс-қимыл алгоритмі туралы бейне нұсқаулықты БЖЗҚ/ЕНПФ YouTube-арнасында https://www.youtube.com/watch?v=a9L8N4Q28OM сілтемесі бойынша көруге болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ОТАНДАСТАРЫМЫЗДЫҢ ЗЕЙНЕТАҚЫ АКТИВТЕРІ 11 АЙДА 4,25 ТРЛН ТЕҢГЕДЕН АСТЫ

2024 жылғы 1 желтоқсандағы жағдай бойынша азаматтардың БЖЗҚ-дағы зейнетақы шоттарындағы зейнетақы активтері 22,13 трлн теңгеге (11 айдағы өсім 4,25 трлн теңге немесе 23,8%) жетті. Бір жыл ішінде зейнетақы жинақтары 4,75 трлн теңгеге (немесе 27,4%) өсті.

Қазақстандықтардың жинақтарының 96,07% мөлшері МЗЖ есебінен қалыптасқан, оның көлемі 01.12.2024ж. шамамен 21,24 трлн теңге болды (бір жылдағы өсім – 26,4%, жыл басынан бері – 22,8%). Міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары (МКЗЖ) есебінен зейнетақы жинақтары – 642,76 млрд теңгеге жетіп, бір жылдағы өсім – 16,2%, ал жыл басынан бері 13,1% артты. Ең үлкен өсімді (жылына 48,9%, жыл басынан бері - 43,7%) ерікті зейнетақы жарналары (ЕЗЖ) бойынша жинақтар көрсетті, оның көлемі – 7,59 млрд теңге.

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап салымшылардың (алушылардың) зейнетақы шоттарына қосымша қаражат – жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналары (ЖМЗЖ) түсуде. 2024 жылдың 11 айында ЖМЗЖ есебінен зейнетақы жинақтары 218,79 млрд теңгеден асты.

Кіріс ағындары

Зейнетақы жинақтарының көлемі зейнетақы жарналары мен инвестициялық кіріс түріндегі кіріс ағындары есебінен ұлғаяды. 2024 жылғы 11 айда салымшылардың жеке және шартты шоттарына түскен зейнетақы жарналары 2,49 трлн теңгеден асты (өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда өсім 29,4% немесе 567,35 млрд теңгеге артық).

Жарналардың барлық түрлері оң сипатты көрсетті: МЗЖ есепке алынатын жеке зейнетақы шоттарына (ЖЗШ) жыл басынан бері 01.12.2024 жылға дейін 2,18 трлн теңге (бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 18,7% артық) түсті, МКЗЖ есепке алынатын ЖЗШ-ға 104,3 млрд астам теңге (өсім 20,6%), ЕЗЖ бойынша – 2,8 млрд теңге (өсім 35,3%) жиналды. ЖМЗЖ көлемі – 204,12 млрд теңге.

БЖЗҚ салымшыларының жеке және шартты зейнетақы шоттарына есептелген таза инвестициялық кіріс жыл басынан бері 01.12.2024 ж. дейін 2,78 трлн теңге болды. Оның көлемі өткен жылмен салыстырғанда 1,53 трлн теңгеге (немесе 123%) өсті.

Төлемдер мен аударымдар

2024 жылдың 11 айында БЖЗҚ-дан жарналардың барлық түрлері бойынша жасалған төлемдер мен сақтандыру ұйымдарына аударымдар түріндегі шығыс ағындары 1,13 трлн теңгеге жетті. Бұл былтырғы сәйкес кезеңдегі төлемдер көлемінен 2 есе көп.

497,98 млрд теңге - тұрғын үй жағдайларын жақсартуға және емделуге арналған біржолғы зейнетақы төлемдерін (БЗТ) құрады.

Зейнет жасына толуына байланысты төлемдер шамамен 185,42 млрд теңге, бұл өткен жылғы көрсеткіштен 32,8% жоғары.

Сондай-ақ, осы кезең ішінде мұрагерлік бойынша төлемдер – 55,35 млрд теңге, ҚР шегінен тыс тұрақты тұруға кетуге байланысты төлемдер – 37,49 млрд теңге, мүгедектігі бар адамдарға төлемдер – шамамен 2,77 млрд теңге, жерлеуге төлемдер – 9,18 млрд теңге көлемінде жүзеге асырылды. Сақтандыру ұйымдарына 339,66 млрд теңгеден астам қаржы аударылды.

Зейнет жасына толуына байланысты БЖЗҚ-дан берілетін орташа айлық төлем - 33 826 теңге, ал ай сайынғы төлемнің ең жоғарғы сомасы - 945 752 теңге болды.

ЖЗШ саны

2024 жылдың 1 желтоқсанындағы жағдай бойынша БЖЗҚ-дағы зейнетақы шоттарының жалпы саны - 17,07 млн. бірлік (жыл басынан бергі өсім - 4,74 млн бірлік немесе 38,5%, бір жылдағы өсім – 38,7%). Бұл ретте салымшылардың (алушылардың) БЖЗҚ-дағы ЖЗШ саны 2024 жылдың 1 желтоқсанына 12,48 млн бірліктен асты. Оның ішінде: 11,14 млн - МЗЖ бойынша, 711,35 мың - МКЗЖ бойынша, 436,47 мыңы - ЕЗЖ есептелетін шоттар.

Ал БЖЗҚ-дағы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес келіп түскен ЖМЗЖ туралы мәліметтер ескерілетін шартты зейнетақы шоттарының саны - 4,58 млн бірліктен асты.

Зейнетақы активтеріне қатысты барлық өзекті ақпарат, соның ішінде республика өңірлері бойынша мәліметтер enpf.kz сайтындағы «Көрсеткіштер» бөлімінде орналастырылған.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР • ОБЪЯВЛЕНИЯ

***

Жария талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдау «Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Саяхат м/а, Саяхат-28 көшесі мекен-жайында күріш сақтауға арналған қоймалар құрылысы» жобасына өткізіледі.

Тапсырыс беруші: "Тан ЛТД" ЖШС, Мекен-жайы: Қызылорда облысы, Жалағаш ауданы, Таң а.о., Таң ауылы, Жеңіске 40 жыл к-сі , БИН 050340002293, Тел: +7 707 182 8344;

Құжаттаманы әзірлеуші: «MGE PROJECT» ЖШС, Мекен-жайы: Қызылорда қаласы, Ы.Жахаев көшесі 220 А, БИН 040 140 015 761, Тел.: 8 771 092 99 99

Ұсыныстар мен ескертулер қоғамдық тыңдау өтетін мерзім 2025 жыл ақпан айының 6-нан бастап 5 жұмыс күн ішінде қабылданады. Жоба бойынша құжаттама орналасуы және ұсыныстар мен ескертулер https://ecoportal.kz/ сайтында қабылданады.

***

Общественные слушания в форме публичного обсуждения проводятся по проекту «Строительство складов для хранения риса по адресу: ул. Саяхат-28, мкр. Саяхат, город Кызылорда, Кызылординской области».

Заказчик проекта - ТОО "Тан ЛТД". Адрес: Кызылординская область, Жалагашский район, Танский с.о., с.Тан, ул. 40 лет Победы, дом 1, БИН: 050340002293, Тел: +7 707 182 8344;

Разработчик проекта – ТОО «MGE PROJECT». Адрес: Кызылординская обл, г.Кызылорда, ул. Ы. Жахаева №. 220А. БИН 040 140 015 761, Тел.: 8 771 092 99 99;

Замечания и предложения принимаются в период проведения общественных слушании в период от 6-го февраля в течении 5 рабочих дней 2025 г.;

Размещение документации по проекту, предложения и замечания принимаются на сайте https://ecoportal.kz/.

ӘСЕР ЕТУ СКРИНИНГІН ҚАРАУ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАНДЫРУ

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАҒАЛАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕСЕПТІҢ ҚАМТУ САЛАСЫН ҚАРАУ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАНДЫРУ

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАҒАЛАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕСЕПТІ ҚАРАУ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАНДЫРУ

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің (бұдан әрі - Кодекс) 56-бабының 4-тармағына сәйкес, Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігіне (бұдан әрі – ЭТРМ) стратегиялық экологиялық бағалау (бұдан әрі – СЭБ материалдары) жүргізу үшін мынадай құжаттар келіп түсті:

- «Қызылорда қаласы Қосшынырау ауылдық округі Досан ауылдық елді мекенін дамыту және салу схемасы (бас жоспардың оңайлатылған нұсқасы)»
- «Қызылорда қаласы Қызылжарма ауылдық округі Қызылжарма ауылының бас жоспары»
- «Қызылорда қаласы Кент Тасбөгет қаласының бас жоспары» жобасына СЭБ жөніндегі есеп.
- Бас жоспарын әзірлеу жобасы;
- Жобаның графикалық альбомы.

СЭБ материалдарын әзірлеуші: «МПК-Проект» ЖШС.

СЭБ құжаттарының тапсырыс берушісі: Қызылорда қаласы әкімдігінің «Қызылорда қалалық сәулет және қала құрылысы бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі .

СЭБ әзірлеуге жауапты: Қызылорда қаласы әкімдігінің «Қызылорда қалалық сәулет және қала құрылысы бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

СЭБ материалдары бойынша қорытындылар беруге жауапты уәкілетті орган: Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар Министрлігі.

Жұртшылықты (барлық азаматтар мен заңды тұлғаларды) келесі мәселелер бойынша өз ескертулері мен ұсыныстарын айтуға шақырамыз:

1) Бас жоспардың іске асырылуы қоршаған ортаға айтарлықтай әсер етуі мүмкін бе, егер солай болса, бұл қандай әсерлер және сіз оларды неге маңызды деп санайсыз?

2) Бас жоспар бекітілгенге дейін қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына қандай әсерлерді зерделеу қажет және неге?

3) СЭБ бойынша есепте құжатты іске асырудың қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына ықтимал елеулі әсерлері туралы Сізді қызықтыратын барлық ақпарат қамтылған ба? Сізді қандай ақпарат қызықтырады және неге?

4) сізде Бас жоспарды іске асырудың қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына ықтимал әсеріне байланысты өзге де ескертулер мен ұсыныстар бар ма?

Стратегиялық құжаттың қолданылу мерзімі: 2024-2035 ж.ж.

Уәкілетті орган: Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар Министрлігі.

Ескертулер мен ұсыныстарды қабылдау рәсімін өткізу мерзімі: 2024 жылғы 30 желтоксанына дейін (ескертулер мен ұсыныстарды қабылдаудың соңғы күні – 2024 жылғы 30 желтоксан).

Байланыс деректері: Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар Министрлігі, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 8.

Экологиялық саясат департаменті

Тел. 8 (7172) 74-08-90, 74-02-83. e-mail: r.orynbasarova@ecogeo.gov.kz, b.zhartybaeva@ecogeo.gov.kz

Ескертулер мен ұсыныстарды жазбаша түрде электрондық түрде эл-ектронды мекен-жайға жіберуге болады. Министрлік Кеңсесінің мекен-жайы: k.kense@ecogeo.gov.kz.

Сіздің құжаттарыңыздың алынғандығы жөнінде, кеңседе +7/7172/74-08-44 телефоны арқылы міндетті түрде нақтылау қажет. СЭКБ бойынша материалдар орналастырылған:

Министрліктің сайтында («қызмет» бөлімі – «Негізгі құжаттар» бөлімі – «Стратегиялық экологиялық бағалау» бөлімі) https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru.

Қызылорда қаласының әкімдігі сайтында.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О РАССМОТРЕНИИ СКРИНИНГА ВОЗДЕЙСТВИЯ

ОБЪЯВЛЕНИЕ О РАССМОТРЕНИИ СФЕРЫ ОХВАТА ОТЧЕТА ПО СТРАТЕГИЧЕСКОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ОЦЕНКЕ

ОБЪЯВЛЕНИЕ О РАССМОТРЕНИИ ОТЧЕТА ПО СТРАТЕГИЧЕСКОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ОЦЕНКЕ

В соответствии с пунктом 4 статьи 56 Экологического кодекса Республики Казахстан в Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан (далее - МЭПР), для проведения стратегической экологической оценки поступили следующие документы (далее - материалы СЭО):

- «Схема развития и застройки (упрощенный вариант генерального плана) сельского населенного пункта Досан, аульного округа Косшынырау города Кызылорда»
- «Генеральный план аула Кызылжарма аульного округа Кызылжарма города Кызылорда»
- «Генеральный план кента Тасбугет города Кызылорда».
- Проект «Схемы развития и застройки (упрощенный вариант генеральных планов)»;
- Графический альбом проекта.

Разработчик материалов СЭО: ТОО «МПК-Проект»

Заказчик материов СЭО: Коммунальное государственное учреждение "Кызылординский городской отдел архитектуры и градостроительства" акимата города Кызылорда.

Ответственный за разработку СЭО: Коммунальное государственное учреждение "Кызылординский городской отдел архитектуры и градостроительства" акимата города Кызылорда

Уполномоченный орган за выдачу заключений по материалам СЭО: Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан

Приглашаем общественность (всех граждан и юридических лиц) высказать свои замечания и предложения по следующим вопросам:

1) может ли реализация Генплана оказывать существенные воздействия на окружающую среду, и если да, то какие это воздействия и почему Вы считаете их существенными?

2) какие воздействия на окружающую среду и здоровье населения необходимо изучить до утверждения Генплана и почему?

3) освещена ли в отчете по СЭО вся интересующая Вас информация о возможных существенных воздействиях реализации Документа на окружающую среду и здоровье населения? Какая информация интересует Вас и почему?

4) имеются ли у Вас иные замечания и предложения, связанные с возможными воздействиями реализации Генплана на окружающую среду и здоровье населения?

Период действия стратегического документа: 2024-2035 гг

Уполномоченный орган: Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан

Срок проведения процедуры по приему замечаний и предложений: до 30 декабря 2024 года (последний день приема замечаний и предложений – 30 декабря 2024 г.)

Контактные данные:

Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан г. Астана, пр. Мангилик-Ел, 8

Департамент экологической политики

Тел. 8 (7172) 74-08-90, 74-02-83. e-mail:r.orynbasarova@ecogeo.gov.kz, b.zhartybaeva@ecogeo.gov.kz

Замечания и предложения в письменном виде можно направлять в электронном виде на эл.адрес Канцелярии Министерства: k.kense@ecogeo.gov.kz

Необходимо обязательно уточнять, что ваши документы получили в Канцелярии по телефону: +7 7172 74-08-44

Материалы по СЭО размещены:

на сайте Министерства (раздел «Деятельность» - раздел «Основные документы» - раздел «Стратегическая экологическая оценка») https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru

на сайте акимата г.Кызылорда.

***

11.03.2025 ж. Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Белкөл қыстағы Жана мөлтек ауданы, 13 құрылысы, сағат 10.30 -де Қызылорда қаласы, Бірқазан стансасы, «Қызылорда-VI» кен орнының маңында орналасқан «Қалықов Б.С.» ЖК кірпіш зауыты үшін атмосфераға ластаушы заттардың рұқсат етілген шығарындылары (ШРШ) нормативтерінің жобасы» бойынша ашық жиналыс форматында қоғамдық тыңдау өтеді.

Учаскенің географиялық координаттары және әсер ету аумағының географиялық координаттары - 44°45'06"с.ш. 65°46'57"в.д. Карантин ұзартылған жағдайда, бұл қоғамдық тыңдау онлайн режимінде ZOOM платформасында бейнеконференция байланысы арқылы өтеді;

Войти Zoom Конференция https://us05web.zoom.us/j/85688940592?pwd=k6FHzaYZCzKtypCaHfn0n5hiC7Uyhp.1

Идентификатор конференции: 856 8894 0592. Код доступа: ryFtY1

Тапсырыс беруші: "Қалықов Б.С." ЖК, Қызылорда қаласы, Ақтөбе көшесі, 18 тел: 8 701 222 10 82.

Әзірлеушілер: «ОрдаПроектКонсалтинг» ЖШС, БИН 111240003333, Қызылорда қ. Жахаева 66/3, тел: 8(7242)23-03-35, 87081553675

Бірыңғай экологиялық порталға және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсына сілтеме: https://ecoportal.kz/ және ЖАО веб-сайты https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru Жоспарланған шаралар туралы қосымша ақпарат алу үшін электрондық пошта мекенжайы мен телефон нөмірі: econur2011@mail.ru, 87081553675

Жергілікті атқарушы органның электрондық поштасы мен пошталық мекенжайы:

Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы, prd@korda.gov.kz, Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, N1, тел: 8- (7242) -60-53-62

***

11.03.2025 года по адресу Кызылординская область, г.Кызылорда, пос.Белкуль микрорайон Жана, строение 13 в 10:30 часов проводятся общественные слушания в формате открытого собрания «Проект нормативов допустимых выбросов (НДВ) загрязняющих веществ в атмосферу для кирпичного завода ИП «Калыков Б.С.», расположенного в черте города Кызылорда, около станции Бирказан месторождение "Кызылординское-VI"».

Географические координаты участка и географические координаты территории воздействия - 44°45'06"с.ш.65°46'57"в.д. В случае продления карантина данные общественные слушания будут проводиться в режиме онлайн посредством видеоконференц-связи на платформе ZOOM;

Войти Zoom Конференция https://us05web.zoom.us/j/85688940592?pwd=k6FHzaYZCzKtypCaHfn0n5hiC7Uyhp.1 Идентификатор конференции: 856 8894 0592. Код доступа: ryFtY1

Заказчик: ИП «Калыков Б.С», г.Кызылорда, ул. Актобе, 18, тел: 8 701 222 10 82,

Разработчики: ТОО «ОрдаПроектКонсалтинг», БИН 111240003333, г. Кызылорда, ул. Жахаева, 66/3,

Тел.: 8(7242)23-03-35, 87081553675

Ссылка на Единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа:https://ecoportal.kz/ и сайт МИО https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru

Электронный адрес и номер телефона, по которым можно получить дополнительную информацию о намечаемой деятельности: econur2011@mail.ru, 87081553675

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа:

Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, г.Кызылорда, улица Бейбарыс Султан, № 1, тел: 8-(7242)-60-53-62

***

«КМНПЗ» ЖШС-І Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 96-бабына сәйкес 2025 жылдың 7 наурызы күні сағат 10:00-де Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Мұстафа Шоқай көшесі, №305 мекен-жайында «Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Шоқай көшесі, №305 мекен-жайында орналасқан зауытты газбен жабдықтаудың жұмыс жобасын бейімдеу. Қызылорда қаласындағы құрылыстың екінші кезеңіне қоршаған ортаны қорғау бөлімі» бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өтетіндігін хабарлайды.

Географиялық координаттары №1 - 44,310565 65,564530; №2 – 44,810307 65,564862; №3 – 44,809972 65,564583; №4 – 44,809972 65,564004

Бірыңғай экологиялық порталға және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсына сілтеме: https://ecoportal.kz/ және жао веб-сайты https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru. Zoom конференция:https://us05web.zoom.us/j/6790674661?pwd=wjdbwdpxlrhhly962uejaj1llbcv60.1&omn=88533066265 конференция идентификаторы: 679 067 4661 кіру коды: 76epza

Барлық ескертулер немесе ұсыныстар бірыңғай экологиялық порталында қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады.

Төтенше жағдай немесе шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантиндік, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі. Белсенді сілтеме бірыңғай экологиялық порталда және http://tabigat.e-kyzylorda.gov.kz сайтында беріледі.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: "КМНПЗ" ЖШС. Бсн 001240005337. Заңды мекенжайы: Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Мұстафа Шоқай көшесі, 305 ст-е. Жоба құрастырушы: «КАЗИНЖЭКОПРОЕКТ» ЖК, БСН 050540011686. Қызылорда қ, Хон Бен До көшесі, №6а. Тел: 8-701-112-60-99, e-mail: nastya_seta@mail.ru. "ҚР экология, геология және табиғи ресурстар Министрлігінің экологиялық реттеу және бақылау Комитеті" РММ 08.04.2022 ж. Берген №02455Р лицензия.

***

ТОО «КМНПЗ» в соответствии с требованиями статьи 96 Экологического кодекса Республики Казахстан, сообщает, что 7 марта 2025 года в 10:00 по адресу: Кызылординская область, город Кызылорда, улица Мустафа Шокая, 305 состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по проекту «Раздел охраны окружающей среды «Адаптация рабочего проекта газоснабжения завода, расположенного по адресу: Кызылординская область, г. Кызылорда, ул. Шокая, №305. Второго этапа строительства в г. Кызылорда»

Географические координаты №1 - 44,310565 65,564530; №2 – 44,810307 65,564862; №3 – 44,809972 65,564583; №4 – 44,809972 65,564004

Ссылка на единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа: https://ecoportal.kz/ и сайт мио https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru. Zoom конференция:https://us05web.zoom.us/j/6790674661?pwd=wjdbwdpxlrhhly962uejaj1llbcv60.1&omn=88533066265 идентификатор конференции: 679 067 4661. Код доступа: 76epza.

Все замечания или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на едином экологическом портале.

В случае введения чрезвычайного положения или ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания будут проводиться в онлайн-режиме.

Активная ссылка будет предоставлена на едином экологическом портале и сайте http://tabigat.e-kyzylorda.gov.kz.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО "КМНПЗ" БИН 001240005337. Юридический адрес: Кызылординская область, г.Кызылорда, ул.Шокай, №305.

Разработчик: ИП «КАЗИНЖЭКОПРОЕКТ», БИН 050540011686, г.Кызылорда, ул. Хон бен до дом №6а, тел: 8-701-112-60-99, e-mail: nastya_seta@mail.ru. Лицензия №02455р от 08.04.2022 г. Выдана РГУ "Комитет экологического регулирования и контроля Министерства экологии, геологии и природных ресурсов РК"

***

«TRANSSHIPMENT 1» ЖШС-гі Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 96-бабына сәйкес 2025 жылдың 14 наурызы күні сағат 15:00-де Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі кенті Кокшокы мөлтек ауданында И.Әдбікәрімов №8 мекенжайында «Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі ауылында қуаттылығы жылына 500 мың тонна сұйық реагенттер қоймасының (СЖЖ) базасын салу "Жұмыс жобасына ықтимал әсерлер туралы есебі» бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өтетіндігін хабарлайды.

Географиялық координаттары №1 -44°09'25.00"с 066°47'03. 00"в; №2 –44°09'23.00"с 066°47'12.00"в; №3 –44°09'17.00"с 066°47'10.00"в; №4 – 44°09'17.00"с 066°47'04.00"в; №5 - 44°09'16.00"с 066°46'59.00"в; №6 - 44°09'17.00"с 066°46'57.00"в;

Бірыңғай экологиялық порталға және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсына сілтеме: https://ecoportal.kz/ және ЖАО веб-сайты https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru. Zoom конференция:https://us05web.zoom.us/j/6790674661?pwd=wjdbwdpxlrhhly962uejaj1llbcv60.1&omn=88013904008 конференция идентификаторы: 679 067 4661 кіру коды: 76epza

Барлық ескертулер немесе ұсыныстар бірыңғай экологиялық порталында қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады.

Төтенше жағдай немесе шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантиндік, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі. Белсенді сілтеме Бірыңғай экологиялық порталда және http://tabigat.e-kyzylorda.gov.kz сайтында беріледі.

Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «TRANSSHIPMENT 1» ЖШС-гі, БСН 230940026375, заңды мекенжайы: Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі кенті Т.Рысқұлов көшесі №5. Тел: +7 (707) 242-75-89, электронная почта orda_kz 003@mail.ru.

Жоба құрастырушы: «КАЗИНЖЭКОПРОЕКТ» ЖК, Қызылорда қ., Жаппасбай батыр көшесі, №35.

Тел: 8-701-112-60-99, e-mail: nastya_seta@mail.ru.

***

ТОО «TRANSSHIPMENT 1» в соответствии с требованиями статьи 96 Экологического кодекса Республики Казахстан, сообщает, что 14 марта 2025 года в 15:00 по адресу: Кызылординская область, Шиелийский район, поселок Шиели, микрорайон Кокшокы, улица И.Абдукаримов №8 состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по проекту Отчет о возможных воздействиях к рабочему проекту «строительство базы склада жидких реагентов (СЖР) мощностью 500 тыс. тонн в год, в селе Шиели, Шиелийского района, Кызылординской области»

Географические координаты №1 -44°09'25.00"с 066°47'03. 00"в; №2 –44°09'23.00"с 066°47'12.00"в; №3 - 44°09'17.00"с 066°47'10.00"в; №4 - 44°09'17.00"с066°47'04.00"в;№5-44°09'16.00"с 066°46'59.00"в; №6 - 44°09'17.00"с 066°46'57.00"в;

Ссылка на единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа: https://ecoportal.kz/ и сайт мио https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/activities/directions?lang=ru. Zoom конференция:https://us05web.zoom.us/j/6790674661?pwd=wjdbwdpxlrhhly962uejaj1llbcv60.1&omn=88013904008 идентификатор конференции: 679 067 4661. Код доступа: 76epza.

Все замечания или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на едином Экологическом портале.

В случае введения чрезвычайного положения или ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания будут проводиться в онлайн-режиме.

Активная ссылка будет предоставлена на едином экологическом портале и сайте http://tabigat.e-kyzylorda.gov.kz.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «TRANSSHIPMENT 1» БИН 230940026375; Юридический адрес: Кызылординская область п. Шиели, ул. Рыскулова №5. Тел: +7 (707) 242-75-89, электронная почта orda_kz 003@mail.ru.

Разработчик: ИП «КАЗИНЖЭКОПРОЕКТ», г.Кызылорда, ул. Жаппасбай батыра №35, тел: 8-701-112-60-99, e-mail: nastya_seta@mail.ru.

КӨКЖӨТЕЛ

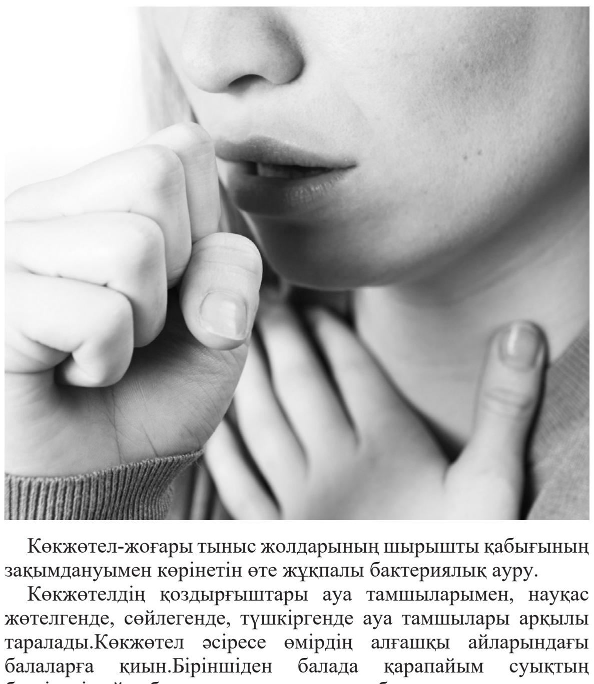

Көкжөтел-жоғары тыныс жолдарының шырышты қабығының зақымдануымен көрінетін өте жұқпалы бактериялық ауру.

Көкжөтелдің қоздырғыштары ауа тамшыларымен, науқас жөтелгенде, сөйлегенде, түшкіргенде ауа тамшылары арқылы таралады.Көкжөтел әсіресе өмірдің алғашқы айларындағы балаларға қиын.Біріншіден балада қарапайым суықтың белгілері пайда болады:мұрынның ағуы, безгек, қалыпты жөтел. Бірте бірте жөтел күшейіп,ұстамалы жөтелге айналады.Осы әлсірететін жөтел кезінде мидың қан айналымы бұзылады,оттегі ашығуы,нәтижесінде психиканың бұзылуы және әртүрлі дәрежедегі ақыл ой кемістігі пайда болады.

Көкжөтелдің алдын алу

Көкжөтелден қорғанудың жалғыз сенімді және тиімді әдісі вакцинация екнін еске салады.

Жоспарлы түрде көкжөтелге қарсы 2,3,4, және 18 айлық жастағы балаларға көкжөтелге, дифтерияға, сіреспеге, В гепатитіне, гемофильді инфекцияға және полиомиелитке қарсы бір мезгілде біріктірілген вакцинамен жүргізіледі. Болашақта 6 жастағы балалар АбКДС бустерлік дозасымен егіледі.

Аурудың белгілері пайда болған кезде: уақытылы медициналық көмекке жүгіну, бөлмені жиі желдету, дымқыл тазалау жүргізу, балалардың ойыншықтарын жуып-шаю.Жөтелген кезде аузыңызды жабыңыз,қолыңызды жиі жуыңыз, егер науқас қорғалмаған адамдардың ортасында болса, онда маска кию керек. Ата аналарға науқас балаларды ұйымдасқан ұжымдарға, мектептер мен бала-бақшаларға және т.б. көпшілік баратын орындарға жібермеу ұсынылады. Вакцина-аурудан қорғаудың ең тиімді тәсілі, балаларыңызға уақытында екпе жа сатыңыздар!

Есіңізде болсын,ауруды емдегеннен гөрі оның алдын алған дұрыс.

А.С.АБЖАППАРОВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы орынбасары.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР ● ОБЪЯВЛЕНИЯ

***

05.03.2025 жылы сағат 15:00-де Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Жосалы а.о., Жосалы кенті, Абай көшесі, 12 үйде «Қызылорда облысы Қармақшы ауданында орналасқан «Жосалы-2» кен орнында құрылыстық құмды өндіру бойынша тау-кен жұмыстарының жоспарына»; «Қызылорда облысы Қармақшы ауданында орналасқан «Жосалы-2» кен орнында құрылыстық құмды өндірудің салдарын жою жоспарына» «Қоршаған ортаны қорғау» материалдарын талқылау үшін қоғамдық тыңдаулар өткізеді.

Координаттары: 45º 34' 46" с.б., 64º 08' 37" ш.е., 45º 34' 49" с.б., 64º 08' 32" ш.е., 45º 35' 00" с.б., 64º 08' 48" ш.е., 45º 35' 00" с.б., 64º 09' 20" ш.е.

Карантин ұзартылған жағдайда қоғамдық тыңдау онлайн режимінде Қызылорда қаласында Zoom платформасында бейнеконференция байланысы арқылы өтеді. Сілтеме: https://us05web.zoom.us/j/86314789502?pwd=3v4slXlbmnCi1Xbn8Le2MEPcirQ6BB.1

Жеке конференция нөмірі: 863 1478 9502. Қосылу коды: 8Gg9pg.

Тапсырыс беруші: "Sapa Mining" ЖШС, БСН 240240025020, Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Шиелі кенті, Дәулеткерек көшесі, 46/4 үй.

Жобаны әзірлеуші: «КазЭкосистемс» ЖШС, БИН 080840008840, Қызылорда қ., Байтұрсынов көш.48, тел.: 8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде, барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар Бірыңғай экологиялық https://ecoportal.kz/ порталында қабылданады.

Қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: 8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

ЖАО эл.поштасы мен пошталық мекенжайы:Қызылорда облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы: Қызылорда қ., С.Бейбарыс көш.1, a.koszhanova@korda.gov.kz, 8(7242)605369.

***

05.03.2025 года в 15:00 по адресу: Кызылординская область, Кармакшинский район, Жосалинский с.о., с.Жосалы ул. Абая, 12 состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по Разделам «Охрана окружающей среды»: к Плану горных разработки месторождения строительного песка "Жосалинское-2", расположенного в Кармакшинском районе Кызылординской области; План ликвидации последствий разработки месторождения строительного песка "Жосалинское-2", расположенного в Кармакшинском районе Кызылординской области.

Координаты участка: 45º 34' 46" с.ш., 64º 08' 37" в.д., 45º 34' 49" с.ш., 64º 08' 32" в.д., 45º 35' 00" с.ш., 64º 08' 48" в.д., 45º 35' 00" с.ш., 64º 09' 20" в.д.

В случае продления карантина общественные слушания проводятся в онлайн-режиме посредством видеоконференцсвязи на платформе ZOOM в г.Кызылорда. Ссылка приглашения: https://us05web.zoom.us/j/86314789502?pwd=3v4slXlbmnCi1Xbn8Le2MEPcirQ6BB.1

Идентификатор конференции: 863 1478 9502. Код доступа: 8Gg9pg.

Заказчик: ТОО «Sapa Mining» БИН 240240025020, РК, Кызылординская область, Шиелийский район, Шиелийский с.о., п.Шиели, улица Даулеткерей, дом 46/4.

Разработчик проекта: ТОО «КазЭкосистемс», БИН 080840008840, г.Кызылорда, ул.Байтурсынова,48, тел.:8(7242)275299, эл.почта: kazecosystems@mail.ru. Все замечания и/или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале https://ecoportal.kz/.

Эл.адрес и номер тел. по которым можно получить дополнительную информацию о намечаемой деятельности: тел.:8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru. Электронный адрес и почтовый адрес МИО: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: г.Кызылорда, ул.С.Бейбарыс, 1, a.koszhanova@korda.gov.kz, 8(4242)605369.

***

06.03.2025 жылы сағат 11:00-де Қызылорда облысы, Сырдария ауданы, Тереңөзек кенті, Қонаев көшесі, 8 ғимаратта «Қызылорда облысы Сырдария ауданындағы Тұзкөл мұнай кен орны аумағындағы Тұзкөл-3 учаскесінде құм-қиыршық тас қоспасын өндіру бойынша тау-кен жұмыстарының жоспарына»; «Қызылорда облысы Сырдария ауданындағы Тұзкөл мұнай кен орны аумағындағы Тұзкөл-3 учаскесінде құм-қиыршық тас қоспасын өндірудің салдарын жою жоспарына» «Қоршаған ортаны қорғау» материалдарын талқылау үшін қоғамдық тыңдаулар өткізеді.

Координаттары: 45º 44' 52" с.б., 66º 00' 43" ш.е., 45º 44' 54" с.б., 66º 00' 52" ш.е., 45º 44' 47" с.б., 66º 00' 54" ш.е., 45º 44' 44" с.б., 66º 00' 44" ш.е.

Карантин ұзартылған жағдайда қоғамдық тыңдау онлайн режимінде Қызылорда қаласында Zoom платформасында бейнеконференция байланысы арқылы өтеді. Сілтеме: https://us05web.zoom.us/j/83299490345?pwd=TF9gUjUD0qCm3ndPAWAzSYCtab7waE.1

Жеке конференция нөмірі: 832 9949 0345. Қосылу коды: 59ne5Y.

Тапсырыс беруші: "Колжан" ЖШС, БСН 010540000287, Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Казыбек би көшесі, 13.

Жобаны әзірлеуші: «КазЭкосистемс» ЖШС, БИН 080840008840, Қызылорда қ., Байтұрсынов көш.48, тел.: 8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде, барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар Бірыңғай экологиялық https://ecoportal.kz/ порталында қабылданады.

Қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: 8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

ЖАО эл.поштасы мен пошталық мекенжайы:Қызылорда облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы: Қызылорда қ., С.Бейбарыс көш.1, a.koszhanova@korda.gov.kz, 8(7242)605369.

***

06.03.2025 года в 11:00 по адресу: Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекский с.о., с.Теренозек, ул.Кунаева, 8 состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по Разделам «Охрана окружающей среды»: к Плану горных работ на проведение добычи песчано-гравийной смеси на участке Тузколь-3 на территории нефтяного месторождения "Тузколь" в Сырдарьинском районе Кызылординской области; План ликвидации последствий добычи песчано-гравийной смеси на участке Тузколь-3 на территории нефтяного месторождения "Тузколь" в Сырдарьинском районе Кызылординской области.

Координаты участка: 45º 44' 52" с.ш., 66º 00' 43" в.д., 45º 44' 54" с.ш., 66º 00' 52" в.д., 45º 44' 47" с.ш., 66º 00' 54" в.д., 45º 44' 44" с.ш., 66º 00' 44" в.д.

В случае продления карантина общественные слушания проводятся в онлайн-режиме посредством видеоконференцсвязи на платформе ZOOM в г.Кызылорда. Ссылка приглашения: https://us05web.zoom.us/j/83299490345?pwd=TF9gUjUD0qCm3ndPAWAzSYCtab7waE.1

Идентификатор конференции: 832 9949 0345. Код доступа: 59ne5Y.

Заказчик: ТОО «Кольжан» БИН 010540000287, РК, Кызылординская область, г.Кызылорда, ул. Казыбек би, 13.

Разработчик проекта: ТОО «КазЭкосистемс», БИН 080840008840, г.Кызылорда, ул.Байтурсынова,48, тел.:8(7242)275299,
эл.почта: kazecosystems@mail.ru.

Все замечания и/или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале https://ecoportal.kz/.

Эл.адрес и номер тел. по которым можно получить дополнительную информацию о намечаемой деятельности: тел.:8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

Электронный адрес и почтовый адрес МИО: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: г.Кызылорда, ул.С.Бейбарыс, 1, a.koszhanova@korda.gov.kz, 8(4242)605369.

МЕКТЕПТЕРДЕ ЖӘНЕ БАЛАБАҚШАЛАРДА ОРЫНДАЛУЫ ТИІС САНИТАРИЯЛЫҚ ТАЛАПТАР

Бәрімізге белгілі, қазіргі таңда тек біздің еліміз ғана емес, бүкіл әлем коронавирус пандемиясынан кейінгі жағдайда өмір сүруде және оның жаңадан мутацияланған түрлері шығып, өмірімізге дендеп енуде. Барлық сақтық шараларын сақтау үшін мектептеріміз бен балабақшаларымызда коронавирус инфекциясы ғана емес, басқа да жұқпалы ауруларды мектептер мен балабақшаларда болдырмау, бола қалған жағдайда әрі қарай таратпау үшін барлық шараларды қолға алуымыз қажет.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 9 шілдедегі «Мектепке дейінгі ұйымдарға және сәбилер үйлеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы» №ҚР ДСМ-59 бұйрығының 11 тарауының талаптарына сәйкес мектепке дейінгі мекемелерде төмендегідей санитариялық-індетке қарсы талаптар сақталуы қажет:

Қажетті медициналық жабдықтармен және дәрі-дәрмектермен (термометрлермен, қалақшалармен, маскалармен) қамтамасыз ете отырып, медициналық кабинет және изолятор (күнделікті температураны өлшеу, ауру белгілерін анықтау, оқшаулау, сырқаттанған адамдар анықталған жағдайда) жұмыс істейді. Жұмыскерлер арасында жеке және (немесе) өндірістік гигиена қағидаларын сақтау және олардың мүлтіксіз орындалуын бақылау қажеттігі туралы апта сайын нұсқама жүргізіледі. Температураны өлшеу және жіті респираторлық инфекциялар (жоғары

температура, жөтел, мұрынның бітелуі) симптомдарының болуын бақылау жүргізіледі. Еріп жүрушілердің балабақша ғимаратына кіруін шектеу. Учаскелік педиатрдан алған денсаулық жағдайы туралы анықтамасы бар балаларды қабылдау (3 жұмыс күнінен артық болмаған жағдайда). Түшкіру және жөтелу кезінде пайдаланылған маскаларды, қолғаптарды, сулықтарды кәдеге жаратуға арналған арнайы орындар ұйымдастырылады. Санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың сақталуына жауапты адамдар тағайындалады (температураны жанаспайтын термометрмен өлшеу, персоналға нұсқама беру, жеке қорғаныш құралдарын уақытылы ауыстыру, дезинфекциялау, жуу және антисептикалық құралдардың қажетті қорын қадағалау, нұсқама жүргізу журналын, термометрияны жүргізу, маскаларды, респираторларды, сулықтарды кәдеге жарату, жабдықтар мен мүкәммалды өңдеу, үй-жайларды жинау).

Сырқаттанушылық тіркелген кезде топқа немесе МДҰ-ға карантин белгіленеді, персоналдың маска режимін сақтауы, персоналға арналған тері антисептигі бар диспенсерлерді орнату, тамақ ішкенге дейін, көшеде серуендегеннен, санитариялық торапқа барғаннан кейін және басқа да ластанған жағдайларда балалардың қолын уақытылы жуу (қолды сұйық сабынмен жуу), жабдыққа берілетін нұсқаулықты сақтай отырып, кейіннен аптасына кемінде 1 рет желдете отырып, топтардың үй-жайларын зарарсыздандыру (кварцтау), топта балалар болмаған кезде өтпелі желдетуді қамтамасыз ету. Желдету балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету кезінде тәрбиешінің бақылауымен жүзеге асырылады, дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып топтарда есік тұтқаларын, баспалдақ марштарының таяныштарын, терезе алды тақтайларын, горшоктарды, сантехникалық жабдықтарды 2 рет өңдеу (топтық үй-жайларда балалар болмаған кезде дезинфекциялық құралдарды пайдалану), термометрлердің және дезинфекциялау және жуу құралдарының, антисептиктердің, маскалардың шексіз қорының (кемінде 5 күн) болуын қамтамасыз ету, ауыз су режимін сақтау, ас блогы үй-жайын, ас үй ыдысын, жабдықты және мүкәммалды күнделікті дезинфекциялау, балаларды тамақтану кезінде кемінде 1 метр қашықтықта отырғызу, нормативтік құқықтық актілерде белгіленген санитариялық-эпидемиялық талаптарды сақтау қажет. МДҰ-ға инфекциялық аурулар (респираторлық, ішек, дене қызуы жоғары) белгілері бар балалар мен қызметкерлерге жол берілмейді, балабақша қызметкерлері мен балалар арасында балалардың таңертеңгі сүзгісін (қабылдауын) және жіті респираторлық инфекциялар симптомдарының болуын бақылауды медицина қызметкері жүргізеді, жатын үй-жайлардағы кереуеттер арасындағы қашықтық кемінде 1 метр болады.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы» №ҚР ДСМ-76 бұйрығының 1 параграфының талаптарына сәйкес мектепке дейінгі мекемелерде төмендегідей санитариялық-індетке қарсы талаптар сақталуы қажет:

Мектептерде тиісті жағдайлар болған кезде (күшейтілген санитариялық талаптар) білім алушылар контингенті республикадағы эпидемиологиялық жағдайды ескере отырып Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің қаулыларымен айқындалады.

Кабинеттерде жүру, мұғалімге бару, сыныптан тыс іс-шаралар мен ата-аналар жиналыстарын өткізу шектеледі. Сыныптарда оқытуды ұйымдастыру кезінде мынадай талаптардың орындалуы қамтамасыз етіледі: әр түрлі сыныптар үшін әр уақыттағы өзгерістер, әр сабақтан кейін кабинеттерді желдету, әр сабақтан кейін қолды жуу және арнайы құралдарды қолдану. Сабақ кестесі білім беру ұйымының оқу жылына арналған жұмыс оқу жоспарына сәйкес жасалады, сабақтар кестеге сәйкес өткізіледі, "бір сынып – бір кабинет" қағидатын сақтау жүргізіледі.

Жабық форматта сабақ режимін ұйымдастыру кезінде мынадай талаптарды сақтау қажет: мектеп-интернатта тұру үшін білім алушылар бір мезгілде келуі жүзеге асырылады, білім беру ұйымының әкімшілігі жасаған және бекіткен кестеге сәйкес ауысыммен педагогикалық қызметті жүзеге асырылады (мұғалімдер, тәрбиешілер, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандары), білім беру ұйымдары үшін белгіленген тәртіппен ауысымға түсетін педагог қызметкерлердің денсаулық жағдайын бақылауды жүзеге асырылады.

Штаттық режимде қызметті ұйымдастыру кезінде педагогикалық ұжымның, техникалық қызметтердің байланыстарын болдырмайды.

Білім алушының компьютерде жұмыс істеуі сабақ ұзақтығына қойылатын талаптарды сақтай отырып жүзеге асырылады. Міндетті түрде желдетумен адамдар болмаған жағдайда жүзеге асырылады. Ғимаратқа кірер алдында және барлық оқу кабинеттерінде қолды өңдеуге арналған санитайзерлер орнатылады. Әрбір сабақтан кейін дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып, оқу жихаздарын, есіктер мен терезелерді, ойын, спорт жабдықтарын өңдеу жүргізіледі.

Әр 3 сағат сайын дәретханаларды дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып жинау жүргізіледі. Санитариялық тораптарда, дозаторларда (немесе сулықтарда) сұйық сабынның, қолға арналған дезинфекциялық құралдардың, электрлі сүлгілердің үздіксіз болуы қамтамасыз етіледі.

А.ҚҰЛМАҒАНБЕТ,
Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бөлім басшысы.

БАҚЫЛАУ МАҚСАТЫНДА САТЫП АЛУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Қармақшы ауданы санитариялық эпидемиологиялық бақылау Басқармасы 2024 жылдың қыркүйек-желтоқсан айларында өнімдердің қауіпсіздігіне мониторингін жүргізу үшін халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласында бақылау мақсатында сатып алуды жүзеге асыру жұмыстарын жүргізді. Басқарма бойынша 19 нысан жоспарланған. Барлық жұмсалған қаржы 135 мың тенге, алынған сынама саны 112, сәйкессіздік 16 өнімнен анықталып, 19 көрсеткіш бойынша сәйкессіздік табылған (оның ішінде таңбалану-16, органолептика -2, сыртқы түрі-1) бойынша анықталды. Еуразиялық Экономикалық Одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің Қаулысы шығарылып ,4 сауда орыны жеке кәсіпкерлеріне берілді, қаулы қорытындысы бойынша сәйкессіздік анықталған барлығы 16 сынама жойылып жалпы сомасы 36380 тенге дүкен сөрелерінен алынып тасталды.

Жыл көлемі бойынша қыркүйек айында Жосалы кенті, Қармақшы көшесі №7А орналасқан жеке кәсіпкер А.Жұмабекова «Маржан» «Сұлтан» сауда үйінен барлығы 12 сынама алынды, сәйкессіздік 3 өнімнен (таңбаланудан) анықталды, жұмсалған қаржы - 50 000 тенге.

ҚРДСМ СЭБК " ҰСО "ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының Қармақшы аудандық бөлімшесі санитариялық гигиеналық зертханасы тамақ өнімдері үлгілерін зерттеу хаттамалары бойынша: ҚР, Қызылорда қаласы, Қармақшы ауданы Жосалы кентінде орналасқан өндіруші «крыло цыплят бройлеров» өнімінің таңбалану көрсеткіші сәйкес емес екендігі №297/2240001023413749 27.09.2024ж, «Изделия вафельные Вафли «Ганноверские СД» №304/2240001023416774 27.09.2024ж өнімінен таңбалану сәйкес емес екендігі анықталды, зерттеу хаттамалары бойынша №300/2240001023417361 27.09.2024ж Конфеты «Фигурный бочонок» «Жако» өнімінің таңдалануы сәйкес келмейтіні анықталды. Еуразиялық экономикалық одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің ҚАУЛЫСЫ №1 1.10.2024 жылы берілді.

Қараша айында Қармақшы ауданы Төретам кенті Жанқожа батыр көшесі №18 орналасқан, жеке кәсіпкер А.Қазиевтың «Ақсеңгір» дүкенінен 6 сынама алынды. Сәйкессіздік – 1 өнімнен (таңбаланудан) анықталды. Барлық жұмсалған қаржы - 14 520 тенге.

ҚРДСМ СЭБК " ҰСО"ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының Қармақшы аудандық бөлімшесі санитариялық гигиеналық зертханасы тамақ өнімдері үлгілерін зерттеу хаттамасы бойынша: Колбаса Сервелат Астория Изделие колбасное варено-копченое мясное№306/2240001023682677 11.11.2024 ж, АО «ЧМПЗ», Россия, г.Москва ул.Пермская вл 5, таңбалануы бойынша мемлекеттік тілде мәлімет көрсетілмеген . Еуразиялық Экономикалық Одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің ҚАУЛЫСЫ №2 11 .11.2024жылы қаулысы берілді.

Сонымен қатар, Қармақшы ауданы Жосалы кенті Мүсірбаев көшесі №19Б орналасқан жеке кәсіпкер «Айна» А.Турганованың «Ұлар» сауда орталығынан барлығы- 15 сынама алынды. Сәйкессіздік-1 өнімнен (таңбаланудан) анықталды. Барлық жұмсалған қаржы- 37 100 тенге.

ҚРДСМ СЭБК " ҰСО "ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының Қармақшы аудандық бөлімшесі санитариялық-гигиеналық зертханасы тамақ өнімдері үлгілерін зерттеу хаттамасы бойынша:22.11.2024жылғы №312/2240001023773147 Части тушек цыплят-бройлеров, Голень с кожей замороженная. Өндіруші ТМ «Приосколье», РФ АО «Приосколье», Белгородская область, Новооскольский район, ст. Холки. Өндіріс орны: Белгородская область, г. Валуйки ул. Суржикова, 112, сәйкес емес таңбалануы, мемлекеттік тілде ақпарат жоқ. Еуразиялық экономикалық одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің ҚАУЛЫСЫ №3 25.11.2024жылы берілді.

Желтоқсан айында Қармақшы ауданы Жосалы кенті Ерназар Сексенбаев көшесі № 8 орналасқан жеке кәсіпкер Б.Қалыбаев «Зұлхарнай» 1001 ұсақ дүкенінен алынған 11 сынамадан, 11 өнімнен 14 сәйкессіздік анықталды оның ішінде (2-органолептика, 1-сыртқы түрі, 11- таңбаланудан анықталған). Жұмсалған қаржы - 33 380 тенге.

ҚРДСМ СЭБК " ҰСО "ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының: 13.12.2024жылғы №94/2240001063906944 Слайм «Crystal Mud», 13.12.2024жылғы №101/2240001063906757 ойыншық «Ыдыс жинағы», 13.12.2024 жылғы №102/2240001063906810 «Қуыршақ» ойыншығы 3+, 13.12.2024 жылғы №97/2240001063906651 «Спецслужба» ойыншық жиынтығы, 13.12.2024 жылғы №96/2240001063906623 «Пианино» ойыншығы, 13.12.2024 жылғы №95/2240001063906585 «Робот-трансформер машина» ойыншығы, 13.12.2024 жылғы №100/2240001063906728 «Человек Паук» ойыншығы 3+, 13.12.2024 жылғы №99/2240001063906705 Лапка «Stress Relieving Toys» ойыншығы, 13.12.2024 жылғы №98/2240001063906668 Лапка «Pinch Family» ойыншығы, 13.12.2024 жылғы №103/2240001063919958 «Ақшақар» киімі, 13.12.2024 жылғы №104/2240001063919946 «Қоян» киімі өнімдерінен сәйкес емес таңбалануы, мемлекеттік тілде ақпарат жоқ.13.12.2024жылғы №94/2240001063906944 Слайм «Crystal Mud», 13.12.2024 жылғы №96/2240001063906623 «Пианино» ойыншықтарынан органолептикалық көрсеткіштерінен иісі жағынан сәйкес емес. 13.12.2024жылғы №101/2240001063906757 «Ыдыс жинағы» ойыншығынан сыртқы түрі (беті тегіс емес, кедір бұдырлы және үшкірлі) сәйкес емес. Еуразиялық Экономикалық Одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына және (немесе) Бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарына сәйкес келмейтін (сәйкес келмейтін) өнімді (тауарды) алып қою және өткізуден кері қайтарып алу туралы жедел ден қою шараларын қолдану туралы Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің ҚАУЛЫСЫ №4 17.12.2024жылы берілді.

Басқарма мамандарымен ағымдағы жылы санитариялық ақпараттық түсіндірме жұмыстары жүргізді 3-семинар, 2-рет газетке мақала жарияланып, 30 ақпараттық түсіндірме жұмыстарын жүргізді.

Алия Сейтбекқызы СМАЙЛОВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының санитарлық гигиеналық қадағалау және техникалық регламенттер талаптарының орындалуын бақылау бөлімінің бас маманы.

ЭКОЖАҢАЛЫҚТАР ● ЭКОНОВОСТИ

КРУПНЕЙШАЯ В ЕВРОПЕ СОЛНЕЧНАЯ ЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ УСТАНОВЛЕНА В АЭРОПОРТУ РИМ-ФЬЮМИЧИНО

Станция позволит сократить выбросы углерода в процессе работы аэропорта Рим-Фьюмичино на более чем 11 тысяч тонн ежегодно, передает агентство Kazinform со ссылкой на Euronews.

Аэропорт - не только комплекс, предназначенный для осуществления и обслуживания авиаперевозок. Воздушные гавани, как доказали в Италии, могут служить идеальным местом для установки солнечных батарей.

На днях международный аэропорт Рим-Фьюмичино представил свою новую солнечную ферму. Она расположена вдоль восточной стороны взлетно-посадочной полосы номер 3. Пятьдесят пять тысяч панелей образуют самую большую фотоэлектрическую систему в Европе.

Станция была открыта в присутствии министра энергетики Италии. Благодаря этому проекту, выбросы углерода в процессе работы аэропорта, ежегодно будут сокращаться более чем на 11 тысяч тонн.

- Эта станция показывает, как можно прийти к углеродной нейтральности, и, как декарбонизация может быть достигнута не за счет жертв, а наоборот, а скорее за счет более современного и углеродно-нейтрального производства, сказал министр энергетики Италии Джильберто Пикетто-Фратин.

Помимо аэропортов, для реализации подобных проектов можно использовать и многие другие территории.

Авиация считается вторым по величине источником выбросов парниковых газов в транспортном секторе. Используя свои территории для проектов возобновляемой энергетики, аэропорты могут играть важную роль в снижении зависимости от ископаемого топлива и вносить вклад в зеленый переход.

По материалам К.Бокаевой, inform.kz, фото: chandlervid85/freepik.

ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510 от 25.09.2008 г.) представляет следующие виды услуг в области охраны окружающей среды:

1. Оказание консультационных услуг в области охраны окружающей среды
2. Составление и содействие в подаче заявления о намечаемой деятельности в уполномоченный орган в области ООС
3. Организация в проведении общественных слушаний
4. Подготовка отчета о возможных воздействиях при оценке воздействия на окружающую среду
5. Подготовка послепроектного анализа отчета о возможных воздействиях
6. Составление заявления на получение экологического разрешения на воздействия, в том числе:
6.1 Разработка проектов нормативов эмиссий (нормативы допустимых выбросов, нормативы допустимых сбросов)
6.2 Составление программы управления отходами для I и II категории
6.3 Составление паспорта опасного отхода
6.4 Разработка программы производственного экологического контроля (ПЭК)
6.5 Составление проекта плана мероприятий по охране окружающей среды
7. Составление отчета производственного экологического контроля
8. Разработка раздела «Охрана окружающей среды» в составе проектной документации при подготовке декларации для III и IV категории
9. Подготовка и содействие в подаче декларации о воздействии на окружающую среду для III категории
10. Составление проектов обоснования санитарно-защитной зоны (предварительная, окончательная)
11. Составление квартальных отчетов, согласно условий экологического разрешения, статистических отчетов, налоговых отчетов по форме 870.00.
12. Консультация и содействие в формировании пакета документов для получения лицензии для юридических лиц, занимающихся деятельностью по переработке, обезвреживанию, утилизации и (или) уничтожению опасных отходов.

Наш адрес: г. Кызылорда, ул. Байтурсынова, 48.
эл.адрес kazecosystems@mail.ru
тел. 8 7242 27 52 99

ПРИОБРЕТАЙТЕ ПОДПИСКУ И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syr.tabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г.Кызылорда, ул.Кайнарбаева, 33
+7 777 563 76 92

ИССЛЕДОВАНИЕ: ПТИЦЫ ОБЩАЮТСЯ С СОРОДИЧАМИ ДРУГИХ ВИДОВ

Исследование коммуникации певчих птиц показало, что пернатые способны общаться с сородичами других видов. Чаще всего они делятся полезной информацией, связанной с перелетом.

Таким образом учёные из Колледжа сельскохозяйственных, потребительских наук и наук об окружающей среде Иллинойского университета (США) выяснили, что общение между видами пернатых гораздо разнообразнее и теснее, чем предполагалось ранее.

В ходе исследования специалисты изучили более 18300 часов звуков, издаваемых перелётными птицами. В конце концов ученым с помощью ИИ удалось зафиксировать характерные «информационные» шумы у 25 видов пернатых.

Следующим шагом научной работы стал подсчет временных интервалов, за которые звучали конкретные звуки. Изучение отрезков времени в 15, 30 и 60 секунд доказало реальность полноценного птичьего «общения».

«Мы не можем быть уверены в том, что они говорят, но птицы могут издавать звуки во время полёта, чтобы сообщить о своём виде, возрасте и поле. И мы можем предположить, что эти звуки во время полёта могут быть связаны с навигацией или поиском подходящей остановки». (Бенджамин Ван Дорен, ведущий автор исследования, доцент кафедры природных ресурсов и наук)

Ученые планируют и дальше исследовать коммуникацию птиц. Например, прикрепив микрофоны к пернатым разных видов, они собираются зафиксировать в птичьих «разговорах» закономерности.

По материалам greencity.tv.

Құрылтайшы - Қызылорда облыстық «Сыр Табиғаты» заңды тұлғалар Ассоциациясы

Редактор
Акбота Абенова

Газет Қазақстан Республикасы инвестициялар және даму Министрлігі байланыс, ақпараттандыру және Ақпарат Комитетінде қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі №15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген авторлардың пікірі редакция көзқарасын білдірмейді, қолжазбалар қайтарылмайды. «Сыр Табиғаты» газетінде жарияланған мақала көшірілін басылса, сілтеме жасалуы міндетті.

Жарнама және хабарландыру мәтіні мен мазмұнына редакция жауап бермейді.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп, «ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды.
Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу сапасына баспахана жауапты.

Офсеттік басылым. Көлемі 2 баспа табақ.

Жазылу индекс - 68116

Редакцияның мекен-жайы:
Қызылорда қаласы, Қайнарбаев көшесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін: 8-777-563-76-92 телефонына хабарласуға болады.
E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

Басылым апта сайын жарық көреді

Тапсырылыс № 145

Таралым 500